

וטהר לבנו

חידיושים וחילוקים

כי תבוא

תרומת תלמידי ואחיו היקר:
יאיר בן אשר ואהוד בן אשר הי"ו
להצלחתם
ולרפואת
נועה בת לריסה

דס"ב אלוז קמ"ב ז"ט אצטק 9 אהפכה כי בספי מחופר מאוצ ל' נאמ אמינ ומאמט טוהזת
ואימז הגריה מצפל המחזכ טאיט"ן להצלת מניה ול' בהזכיר ה
י"י ויעא"ן

< העלון מחולק חינם – בשמחה מיועד לקחת לבית ללא תשלום >

זכה נא והשתתף בהדפסת מהדורה חדשה של ספרי "וטהר לבנו"
שמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד
הספר "**מעורר מאוד**"

ליראת שמים, למידות טובות, וללימוד תורה

ומרן שר התורה, בקבלתו הספרים שר כמה פעמים בהתלהבות:
"וטהר לבו מתוחך ודבק לבו במצוותיך ויחד לבבו לאהבה וליראה את עמך"
נוסח שלא נמצא בסידורי התפילה ובמקורות

וטהר לבנו - 7 כרכים לחיזוק וזיכוי הרבים
לתרומה והנצחות, ולדמי קדימה כ 150 ₪ לס"ט, אנא פנו :

יוחנן ריינר 0527120333 106855@gmail.com
אני מאמין שכל שבוע שהדפסת הספר מתעכב זה משמים,
ובינתיים בס"ד נוספים וחדושים לספריים, אבל תפילתי שנכר שאזכה להדפיסם ולתקם בישראל.

בס"ד יש כבר 2600 עמודי חידושים לל הכרכים,
בס"ד יהיה בכל כרך מעל 400 עמודים – מלבד ההגדה שהיא כ-300
כרך בראשית + מועדים נתרמו
אולי תן מהדורה על שמך בכרכים:
שמות, ויקרא, במדבר, דברים. – הגדה של פסח

וטהר לבנו - כי תבוא

כי תבוא אל הארץ – מתי מטפלים ברוע מעשינו, לפני המעשים הטובים או אחרי??

אבל את התיקון של החטא מהשורש ולעומק, ולכפר על החטאים, זה אכן בגדר **מלחמת עמלק מדור דור!!** **שהיא** מלחמה שעלינו לעשותה אחרי שכבר סגרנו קודם את כל הפתחים ליצר הרע, ורק אחרי שאנחנו מבוססים בקדושה משך תקופה כראוי, ויש לנו שקט מכל הניסיונות מסביב, וגם עם **מלך בראש**, שלענייננו הכוונה **לרב וצדיק שמוֹלך על יצרו כראוי** שהוא ידריך אותנו איך לעקור את שורשי החטא ולחזור בתשובה כראוי ולתקן את העבר. **כי** לפעמים, אדם תוך כדי שמתחרט ובוכה על העבר, פתאום העבירה וטעמה חוזרת ומפתה אותו לחזור עליה, ולכן רק לאחר כל התהליך וכאמור בהדרכת רב המולך על יצרו רק אז תעבוד לנקות את העבר באופן שורשי ויסודי.

וכן כתבתי בפרשת ראה לגבי **"ונתצתם את מזבחתם ושברתם את מצבתם ואבדתם את שמים מן המקום ההוא"**, **שהגמרא עבודה זרה דף מ"ה** אומרת, שכל עבודה זרה שמוצאים בכניסה לארץ ישראל שוברים ומנתצים וכו' אבל עדיין לא לשרש ולעקור ולהוציא מהשורש, ורק לאחר כיבוש ארץ ישראל רק אז יחזרו ועקרו מהשורש את העבודה זרה!!! **ומפרש הרבי ר' בונים מפשיסחא**, כי עדיף לקנות מצוות לפני שעוקרים העבירות מהשורש!!! ככה כובשים ולא מתעכבים ומבזבזים כוחות ואין כוח אחר כך להתקדם, וגם מהסיבה שבהתחלה יש חשש שימשך לעבירה וכאמור.

ואכן ברבינו יונה ביסוד התשובה מפורש שקודם יתחיל דף חדש וייעשה מצוות ורק אחר תקופה יתקן מעשיו הקודמים וכפי שהארכתני בפרשת עקב.

וגם עלינו הדברים מדברים הרגע ועכשיו הלכה למעשה!! **בהלכות תשובה ובכללי החיזוק לשמירת העיניים והמחשבות ולכל מה שעלינו לתקן ולשפר, כי** הנה אתה מתחזק ומתחרט על העבר, אכן נכון הדבר, **עליך לשבור את הרע שהיה לך ולהתנתק מכל הטומאה והרע שהיה בך, אבל אל תעקור מהשורש, דהיינו אל תתעמק בעבירות שעשית ותבכה על מה שחטאת, כי לפעמים אתה תתנקה מהעבירות ותוך כדי היצר יגרה אותך ויאמר לך: רגע, זה דווקא היה נחמד רח"ל, ותינתפס חזרה לגועל נפש חלילה.**

לכן סור מרע, עזוב מלטפל ברע!! אלא מיד עשה טוב תעשה מצוות תקופה ארוכה!!! **ואז** כשתתבסס יציב ואיתן ותכבוש את הארץ, שהלב שלך יהיה כולו שקוע וספוג בתורה ובמצוות ובמעשים טובים בקדושה, רק אז בכוּחך לחזור ולעקור מהשורש ולכפר על העבירות שעשית בעבר, ולנקות אותם כראוי מהשורש!!!

כוח התורה – המאור שבה יחזירנו למוטב גם בלי לצאת למלחמה - המשך

וכמו כן כתוב **בנפש החיים ד' ל"א** שהעוסק בתורה אף אם נתלכך תחלה בעוונות וחטאים עצומים ונטבע מאד ברפש וטיט מצולות הרע ח"ו, עם כל זה על ידי עסק התורה **נכון לבו בטוח שבודאי המאור שבה יחזירו למוטב**, והטוב מתגבר והולך על הרע שבו מעט מעט, עד שלסוף בהכרח יתגבר הטוב ויתפשט בכלו לגמרי.

וזוה חידוש עצום, ש"בלי לצאת למלחמה על היצר אפשר לנצח את היצר על ידי כוח התורה", אבל זה "לאט לאט", ואילו תשובה זה התנתקות מידיית ומוחלטת מהטומאה ומיצר הרע, וגם היצר לא יתן לך ללמוד תורה ויפריע לך בכל מיני טרדות, ויוציא לך את חשקת התורה, לכן כדאי לך לעשות תשובה אמיתית תיכף ומיד, וגם להתמיד בלימוד התורה הקדושה, כי אם כוחה כה גדול לגרש את הטומאה בלי מלחמה, כל שכן עוצמתה פי כמה וכמה כשלומדים אותה בקדושה וטהרה מתוך תשובה והתנתקות מוחלטת מכל הטומאות!!! וכמו כן תשובה בלי תורה לא תמיד מחזיקה מעמד, כי האש של התעוררות התשובה נחלשת עם הזמן, ורק התורה והתפילות מחדשים לנו את האש שלא תכבה חלילה!!! אלא "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".

והיה כי תבוא אל הארץ ולקחת מראשית כל פרי האדמה

כי כאשר אדם מרגיש מבוסס ומסודר ובלי דאגות בארץ ישראל, מסוגל האדם לשכוח את ניסי ה' שהביאו אותו לארץ ישראל, ואת עזרת ה' שעזר לו להסתדר בה כראוי, ויתלה את הצלחתו בכישרונותיו ובפעולותיו. **לכן** ציוה ה' לתת ביכורים "מארצך", שאתה סבור שזה שלך, ולא כן

לכאורה קשה למה סדר הפרשיות קודם פרשת "כי תצא", ורק אחרי זה פרשת "כי תבוא", לכאורה צריך להיות להיפך, שקודם נכנסים לארץ ורק אח"כ יוצאים משם להילחם??? **ואולי** התורה מרמזת, "כי תצא" שרק כשיוצאים מהעבירות ומנצחים במלחמה הגדולה – מלחמת היצר **וכדברי המפרשים בכי תצא**, ולכן כתוב **בלשון יחיד** - תצא, תבוא, לרמוז למלחמת היצר הפרטית, אז "כי תבוא" אפשר להיכנס לארץ ישראל ולהביא ביכורים ומתנות לה', וזה בבחינת "סור מרע", ורק אח"כ "עשה טוב".

למרות שיש טוענים להיפך, ש"סור מרע", שתברר מהרע שאל תתעסק ברע אלא מיד "ועשה טוב", ולכאורה הרמז הקודם סותר כלל זה. **אבל** באמת אין כאן סתירה, כי בפרשה הקודמת מדובר על 2 מלחמות, המלחמה בתחילת הפרשה "כי תצא למלחמה על איביך", ויש מלחמה בסוף הפרשה "מלחמת עמלק", ומלחמת עמלק **אכן שונה היא** מהמלחמה שבתחילת הפרשה, שהיא אך ורק **בהניח לך ה' אלוקיך מכל אויביך מסביב**, ועל ידי מלך.

יקודם כל צריך להסביר שברור, שאדם החוזר בתשובה עליו דבר ראשון לצאת במלחמה להתנתק בכוח מכל האויבים שלו ומכל הטומאות, שחייב הוא בכל הכוח מיד לסגור את כל הפתחים שפתוחים ליצר הרע, כי רק כך חוזרים בתשובה, שתנאי הכרחי בו זה **עזיבת החטא. כי כאמור הבסיס של מהות התשובה ומלחמת היצר הוא "עזיבת החטא"** (מלבד החרטה והקבלה לעתיד), ומיד אחרי הניתוק מיצר הרע, עליו לבוא לקדושה וזה פרשת השבוע "כי תבוא" - לבוא לארץ ישראל ולהתקדם.

וגם עלינו הדברים מדברים הרגע ועכשיו הלכה למעשה!! **בהלכות תשובה ובכללי החיזוק לשמירת העיניים והמחשבות ולכל מה שעלינו לתקן ולשפר, כי** הנה אתה מתחזק ומתחרט על העבר, אכן נכון הדבר, **עליך לשבור את הרע שהיה לך ולהתנתק מכל הטומאה והרע שהיה בך, אבל אל תעקור מהשורש, דהיינו אל תתעמק בעבירות שעשית ותבכה על מה שחטאת, כי לפעמים אתה תתנקה מהעבירות ותוך כדי היצר יגרה אותך ויאמר לך: רגע, זה דווקא היה נחמד רח"ל, ותינתפס חזרה לגועל נפש חלילה.**

לכן סור מרע, עזוב מלטפל ברע!! אלא מיד עשה טוב תעשה מצוות תקופה ארוכה!!! **ואז** כשתתבסס יציב ואיתן ותכבוש את הארץ, שהלב שלך יהיה כולו שקוע וספוג בתורה ובמצוות ובמעשים טובים בקדושה, רק אז בכוּחך לחזור ולעקור מהשורש ולכפר על העבירות שעשית בעבר, ולנקות אותם כראוי מהשורש!!!

אף על פי שנאמר קודם שדבר א' חייבים ניתוק מוחלט מהטומאה, בכל זאת קירוב וטעימות של קדושה אפשר לתת גם לאדם טמא שקוע בטומאה ועדיין משאיר בידו את הטומאה, שיכיר בטעם הטוב של הקדושה ואולי יקוים בו הפסוק **"טעמו וראו כי טוב ה'"** ויחזור בתשובה, כמו שכתוב **"המאור שבו יחזירנו למוטב"**.

וזוה חידוש עצום, ש"בלי לצאת למלחמה על היצר אפשר לנצח את היצר על ידי כוח התורה", אבל זה "לאט לאט", ואילו תשובה זה התנתקות מידיית ומוחלטת מהטומאה ומיצר הרע, וגם היצר לא יתן לך ללמוד תורה ויפריע לך בכל מיני טרדות, ויוציא לך את חשקת התורה, לכן כדאי לך לעשות תשובה אמיתית תיכף ומיד, וגם להתמיד בלימוד התורה הקדושה, כי אם כוחה כה גדול לגרש את הטומאה בלי מלחמה, כל שכן עוצמתה פי כמה וכמה כשלומדים אותה בקדושה וטהרה מתוך תשובה והתנתקות מוחלטת מכל הטומאות!!! וכמו כן תשובה בלי תורה לא תמיד מחזיקה מעמד, כי האש של התעוררות התשובה נחלשת עם הזמן, ורק התורה והתפילות מחדשים לנו את האש שלא תכבה חלילה!!! אלא "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה".

כתב רש"י שמצות ביכורים היא רק לאחר שנירש את הארץ ונשב בה כראוי, דהיינו גם לאחר חלוקת הארץ, **שהכל יחד לקח 14 שנה**. והסיבה לכך כתב ה"עקידה", שבורא עולם רוצה למנוע מאתנו את המחשבה הפסולה של **"כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה"**.

וטהר לבנו - כי תבוא

ואולי זה חלק מהכוונה בדרך דרש, "והיה בהניח לך ה' אלוקיך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך נחלה לרשתה - תמחה את זכר עמלק". **דהיינו** כאשר נכניע את כל היצרים, ואת המחשבות הפסולות, וגם נכיר שכל רכושנו זה לא כוחי ועוצם ידי, אלא שה' נתן לנו בטובו, בכוח האמונה והביטחון בבורא עולם נוכל להכניע את זכר עמלק, שיפסיק לקרר אותנו מעבודת ה'.

וגם כאשר אדם מתחזק באמונה בשיא הצלחתו הגשמית שכל הצלחתו זה רק מכוח בורא עולם המשגיח עליו תמיד, ולא גבה לבו ולא רמו עיניו **בניסיון העושר וההצלחה הקשה יותר מניסיון העוני**, זה יתן לו כוח לא לחטוא לבורא עולם, ולא ליפול ברשת היצר הרע. **כי איך יחטא כאשר הוא יודע ומאמין בבירור שבורא עולם משגיח עליו כל רגע**, ורואה אותו כל שניה, וגם יודע כל מחשבותיו וכל החלטותיו, וכך בעזרת ה' ננצח את היצר אמן ואמן.

גם הצלחה רוחנית זה רק בעזרת בורא עולם – המשך

מהשורש את חטאיו הקודמים, בכל זאת התורה מזהירה שבמצב כזה חייבים את מצוות "ביכורים" בכדי לנצח את ה"עמלק" ולשרש את החטאים ולנקותם לחלוטין.

כי גם אדם צדיק כזה, חייב להאמין, שכל הצלחתו וכל כוחו בין הגשמית ובין הרוחנית, זה רק מכוח עזרתו של בורא עולם, כמו שהגמרא קידושין ל' אומרת "אם אין הקב"ה עוזרו אין יכול לו", כי גם צדיק גמור כל חייו אסור לו להאמין בכוח עצמו בלבד לנצח את היצר הרע, כמאמר חז"ל אבות פ"ב "אל תאמין בעצמך עד יום מיתתך".

ללמדנו, שאדם חייב תמיד להתאמץ בכל כוחו לעבוד את בורא עולם, ולדעת שלא מספיק האמונה אלא חייבים מאמץ אישי בכל הכוח "יתגבר כארי" לנצח את היצר הרע, ולעבוד את בורא עולם בכל הכוח ובכל עצמותיו. אבל למרות המאמצים הכבירים חייב הוא לדעת שיש עוד חלק שזה חלקו של בורא עולם, שבלי עזרת הבורא כל המאמץ לא יצלח!!! אז אתה בכוחך ובעזרת הבורא ביחד תנצח את היצר ותצליח להתקדש ולהתעלות מעלה מעלה אמן ואמן!!!

תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל

בחתונה שמח ושכח מהחובות, את הדאגה תשאיר לאחר השמחה.

ולכן לפחות בזמן המכות ובעת קריעת ים סוף בשיא הנסים הגדולים היה עליו לשמוח ולהתפעל מגדלות הבורא, כי זה הזמן לעבודת ה' מתוך שמחה וטוב לבב מרב כל, למה ראשך בורח הצידה לפחדים??? אין זאת אלא כי אתה באמת חסר בביטחון בה' לכן אתה לא יכול לשמוח וליהנות ולהתחזק מהנס. **ואדם** שחלש בביטחון, דווקא אדם כזה השתלטו עליו עמלק, כי הוא חסר עמוד שדרה, לא נהנה ולא התחזק מהנס, ולכן קרס בפני עמלק רח"ל, כי הוא היה תשוש מפחדים מה יהיה אולי אחטא, לא היה רגע אחד מחוזק בחיובי באהבת ה', ובשמחה.

ואכן התורה במפורש מחייבת אותנו לפחות חלק מהזמן לעבוד את בורא עולם מתוך שמחה, לפחות בזמנים שיש טוב לבב ויש שפע ורב כל.

ולכן מביאים ביכורים שזה ראשית כנגד עמלק שנקרא ראשית, שביכורים כאמור מביאים מתוך אמונה וביטחון, ומתוך שמחה ושירה בדרך לבית המקדש, וזה להרוס את עמלק המקרר מהאמונה והביטחון.

ובעצם חייבים שמחה בעבודת השם, והנה סיבה פשוטה, כי היצר בא וממתיק לנו את החטא, שזה ירגיע אותנו מעמלנו ולחצנו ופחדנו, קצת להשתחרר מהלחץ במשהו מתוק, כמו הפיתוי למשהו מתוק אחרי האוכל, והוא משתמש בחולשה שלנו לדבר מתוק ומנצל אותנו בחולשה זו!!! ועל כן מי שלא עובד את בורא עולם בשמחה רק מתוך פחד וחלץ, קל ליצר הרע להכשילו במתיקות העבירה, כי זו המתיקות היחידה שהוא מכיר.

הדבר, אלא עליך לזכור "ה' אלוקיך נותן לך", ועל ידי פעולה מוחשית של ביכורים מומחש לך היטב שהכל של ה' וממנו, ו"הוא הנותן לך כוח לעשות חיל".

והנה במושב זקנים מבעלי התוספות כתבו שביכורים הנקראים "ראשית" מאבדים את כוחו של עמלק שגם הוא נקרא "ראשית" ככתוב "ראשית גויים עמלק", ולפי זה אפשר להבין למה ביכורים נכתב ונסמך למלחמת עמלק, כי ביכורים אכן עוזרים למחות את זכר עמלק. **וההסבר** לכך הוא, כי עמלק עניינו קרירות באמונה, "אשר קרן בדרך" בעיקר למי שיש לו חיסרון בביטחון בהשגחת ה'.

ולכן הביכורים שנותנים מראשית הפירות, כאשר עדיין אין לי מושג האם יהיו לי פירות נוספים ואיכותיים כמו פירות הביכורים, וגם כפי שכתב העקידה, עיקר מטרת מצות הביכורים זה להחדיר בנו את האמונה בהשגחת בורא עולם עלינו, זה הכוח שלנו נגד הכוח של עמלק.

בתחילת הפרשה, כתבתי שיש 3 שלבים במלחמת היצר: 1. "כי תצא למלחמה" – שזה התנתקות מכל החטאים וסגירת הפתחים ליצר הרע. 2. "כי תבוא אל הארץ" – שזה להתקדש בתורה ובמצוות. 3. "מלחמת עמלק - בהניח לך ה' אלוקיך מכל אויבך מסביב" – שזה תיקון החטאים הקודמים רק לאחר התבססות והתייצבות תקופה ארוכה בקדושה.

ולפי זה, אפשר להוסיף לפרש, שגם לאחר שאדם ניתק את עצמו מהחטא תקופה ארוכה, ובתקופה ארוכה זו הוא התעלה מאוד בקדושה על ידי תורה ותפילות ומצוות, ואדם זה זכה להגיע לשלב השלישי לעקור

ולכן כתוב בתורה - באו עליך כל הקללות וגו', וכמובן רבים השואלים וכי אם לא עובדים את ה' בשמחה האם לכן מגיע את כל הקללות?? **ונראה** לפרש זאת על פי רעיון שכתבתי על הפסוק בפרשת כי תצא "ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים". **ושם** הבאנו שהתרגום יונתן כתב, שעמלק קירר את אלו שהיו עייפים מגלות ושעבוד מצרים, ושפחדו בים סוף מהגלים של הים.

והקשינו איזה עייפות הייתה להם הרי היה להם מעל חצי שנה חופש משעבוד מצרים??? ומה היה להם לפחד מהגלים, הרי הם ראו חומות ולא גלים??? **ותירצנו** שחלק מעם ישראל היו חלשים באמונה ובליבם ניקר חיידק שאולי כולם צדיקים ורק אני לא, ואולי כרגע אני לא צדיק ואולי עוד רגע אני אחטא וה' יטביע אותי, וגם בזמן מכות מצרים כל הזמן היה בלחץ שמא הוא יחזור לשעבוד אחרי המכות או שגם הוא יינזק במכות.

ואתו אדם לא שמח עם כולם אלא דאג ופחד, אבל הוא לא האשים את עצמו שזה בגלל שהוא חלש בביטחון בבורא עולם, אלא הוא טוען אדרבה אני צדיק ואשרי אדם מפחד תמיד מעבירות!! **אבל** זה שקר, אדם זה נגוע בחוסר ביטחון בבורא עולם וגם בעצמו, ועליו לדעת

וטהר לבנו - כי תבוא

ולכן אנחנו חייבים דברים מתוקים בחיים שהם לא עבירות, ולכן חובה עלינו לעבוד את בורא עולם גם מתוך שמחה ובמתיקות והנאה רצופה - לפחות בזמנים ובמצבים מסוימים, שאז גם אם היצר יאמר לנו טעם ממתיקות החטא ותשתחרר מהלחץ, בוז נבוז לו, ונאמר לו יש דברים מתוקים יותר ממתיקות העבירה המזויפת, לי יש מתיקות אמיתית אין סופית ונצחית - "ואני קרבת אלוקים לי טוב"!!!

וייתכן שאפילו לברוך ממתיקות עבירה למתיקות היתר אפילו גשמית גם מועילה לפעמים נגד יצר הרע, דוגמא אם היצר מפתה אדם ברחוב לחטוא וליהנות, יבטיח האדם לעצמו אני אתגבר על היצר וכפיצוי אני אתענג במסעדה, ואולי זה יחשב גם לסעודת מצווה, אבל אין לי את האומץ להחליט על נכונות הדברים הללו!!!

ואולי קצת דמיון יש לדמותו לסיפור המפורסם על אותו יהודי בברדיטשוב שבערב יום כיפור שהפריץ של העיירה זרק יהודי לבור השבי ואיים לצרף ולזרוק שם גם האשה והילדים עד שיקבל סכום עתק, וחבר יהודי שמע על זה רץ לקבץ כסף להציל את המשפחה, אבל לא הצליח במשימתו והזמן לחוץ, מה עשה נכנס למסבאה ולמקום הימורים שהיו שם גם יהודים קלי דעת שבילו שם, ובלית ברירה המתרים ניסה את מזלו שם, אבל שם דרשו ממנו שישתה בקבוק וודקה שלם תמורת רבע הסכום, והוא החליט שלמרות יום כיפור הקרב למען הצלת משפחה הוא ישתה, וכך הציעו לו בשולחן השני והשלישי והרביעי, ובכל שולחן הציעו לו לשתות בקבוק שלם של וודקה וכך השלים את כל הסכום והציל את המשפחה.

אבל כמובן יהודי זה היה ביום כיפור שיכור כלוט, ובליל יום כיפור כשפתחו את ארון הקודש הוא חשב שעכשיו שמחת תורה והתחיל לשיר בקול ורקד במרץ, וכמובן כולם ניסו לגרש אותו, אבל האדמו"ר רבי לוי יצחק מברדיטשוב אמר לבאי בית הכנסת, הניחו לו זה יהודי שבכוח עבודת הקודש של הצלת משפחה יהודית הוא כבר דילג והגיע לסיום עבודת הימים נוראים וחגי תשרי - הגיע לשלימות!!! והשכרות שלו קדושה היא גם ביום כיפור!!! וגם אולי המנה במסעדה היא קדושה וחשובה בפני בורא עולם, כי הצילה יהודי מרדת שחת!!!

בשמחה ובטוב לבב מרב כל- הרחבה

וכמו שמספרים על ר"מ פיינשטיין שתמה על יהודי אמריקה שמסרו נפשם על קדושת השבת, ובניהם ירדו מהדרך, והסביר שבכל שבוע פוטר מהעבודה ונאנחו שזה בגלל שמירת שבת, נו, וכי איזה טעם של שבת היה בעיני ולב ילדיהם!! אז נבחר לעבוד את ה' "בשמחה - וחי בהם!! ולא שימות בהם"!!!

זכור, תפילה זה פרס ומתנה, ותפילה ארוכה זה יותר מזכיה עצומה של דאבל לוטו, כי דאבל לוטו עולה כפול והרווח כפול הוא, ואילו תפילה מושקעת שווה פי כמה וכמה!!! **וחלילה** לחשוב על תפילה - אפילו בימים נוראים כעול וכסבל, ואוי לנו אם נחשוב בלב מתי יגמר הסבל הזה, ודי כבר לקושי הזה שמתארך ומתארך, אלא "וחי בהם". **אלא** צדיקים נתענג במצוות, אמור נאמר ליצר ולכובד גופנו, הרי ממילא אנחנו עושים אותם - את המצוות והתפילות, אז בא נעשה אותם בהתלהבות ובחשק ובשמחה, "וחי בהם" ולא שימות בהם.

וגם ככה כל המשפחה תלמד שמצוות ותפילה זה שמחה חיות אושר ועושר, וכך אתה מחבר אותם לשורשים ולא מרחיק אותם בידך מקיום המצוות. **ומתוך** שלא לשמה בא לשמה, שבסוף מעצמך כבר תרגיש את נועם התפילה, ותשמח על הזכות שניתנה לך לדבר שעות ארוכות עם בורא עולם, ובעזרת ה' אתה תזכה להתחבר למתיקות התפילה, ודרכה תגיע לדבקות עצומה בבורא עולם, ותתמלא בשמחה של מצווה ושל קדושה.

ואם לא עובדים את ה' בשמחה - המשך

בתפילה "קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך", זה יביא לנו מתיקות ושמחה - "שבענו מטובך", ואז נגיע ל"וטהר ליבנו לעבדך באמת".

כי ככה אפשר לקיים את כל המצוות וחלילה לא להיכשל בעריות החמורות, כי אני שבע מטוב ה', **אבל** מי שאין בו את ה"וחי בהם" אלא אצלו זה ימות בהם ומהם, אזי לא רק שיתכן שלא יקיים את כל מצוות התורה כראוי, אלא יתכן שגם יכשל בעבירות של עריות החמורות, ועל כן כתוב פסוק זה בתוך פרשת עריות, כי זה מלחמה על כל מהותנו הרוחנית.

ולכן יש את כל הקללות המחרידות הכתובות בפרשה שלנו, כי בלי השמחה וה"וחי בהם", אדם ידרדר לשפל המדרגה חלילה, ולעבירות החמורות ביותר חלילה.

"ובאו עליך כל הקללות וגו' תחת אשר לא עבדת את ה' בשמחה", יש לשאול לכאורה, הרי יש כלל שאין עונשין אלא אם כן מזהירים, נכון שכלל זה אמור על עונשי בית דין, אבל בכל זאת הרעיון שעל כל עונש צריך אזהרה שייך גם כאן, ובפרט שכתובים כאן כל הקללות וכל העונשים החמורים ה' ירחם ויצילנו מהם ומסיבתם, אז על עניין חשוב כל כך, איפה התורה כתבה את החובה לעבוד את ה' בשמחה?? **התשובה** היא בפסוק "ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'" וכפי שפירשתי בפרשת אחרי מות.

"וחי בהם" - שנשמח במצוות שהם אלו שנותנים לנו חיות וסיבה אמיתית לקום בבוקר - סיבה אמיתית ללכת לעבודה ולהתאמץ לפרנסה, כי אני הולך לקיים מצוות!!! וזה מחייה אותי, מענג ומשמח - "וחי בהם".

אבל מי שמת בהם או מהם, אוי לו ואוי לנשמתו ואוי למשפחתו, כי בניו מרגישים שזה **ומת בהם ומהם**, ובוז יבוזו לתורה ולמצוות, כי למה עליהם להמשיך את מנת הסבל שאביהם מתייסר בו בחייו???

ולמרות שאתה מקפיד על קלה כבחמורה, אבל זה לא יעזור, כי זה אתה מראה לבניך דוגמא לסבל ועינוי מתמשך, וכי זה אתה רוצה להנחיל גם לבניך?? את הסבל והלחץ!!! ובדור קשה כמו הדור שלנו בקלות הבן יתנער מהקושי והעינוי והלחץ שברצונך להנחיל לו.

אבל אם לא נעבוד את ה' בשמחה ולא נקיים את החיוב "וחי בהם" אזי התורה מזהירה: "ושמרתם את חוקתי ומשפטי וחי בהם אני ה'", איש אל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני ה'".

שפסוק זה של קיום כל המצוות כתוב דווקא בפרשת העריות, בין הפסוק "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו, וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו", לפסוקים שמפרטים את איסור גילוי עריות שהם מהעבירות החמורות ביותר!!

כי כאן התורה באה ללמדנו, שאם יש את "בשמחה וטוב לבב - וחי בהם" בקיום המצוות ובהתלהבות בחיות ובהנאה, בתחושה שזה מחיה אותי, אז כפי שאומרים

וטהר לבנו - כי תבוא

במתיקות של עבירה שהיצר משמח אותך בסיפוקים של עבירות רח"ל.

לבן ביום כיפור נשכח שיש לנו בכלל גוף, כי נהיה בדביקות עצומה בכל הכוח בין יש ובין אין כוח ובכל התפילות, ושנזכה לחזור בתשובה, ונקבל עלינו לקיים את כל המצוות רק בשמחה ובטוב לבב, "וחי בהם" אמן.

בהצלחה צדיקים וידידים, "אש קודש" לעבודת הבורא, בלי בושה!!! תתפללו בהתלהבות ובהתרגשות הלב, ובדמעות, ותתמסרו בלב שלם לתפילה, ואפילו אם תהיה היחיד בבית כנסת שככה מתפלל, אל תתרגש מזה ואל תתבייש, (ואם בניך יתביישו מזה, תעשה שאלת רב, אגב תסביר להם שבושה זה להתפרע במוצאי פסח לחטוף לחם רותח ולקבל כוויות בשפלות האדם, בין שזה מול הילדים - ובין שעוד ידובר באביך נכבדות!!!), כי אנחנו במלחמה על כל הקופה או בשמחה וחי בהם או שימות בהם, וזכרו שההלכה בתחילת השו"ע, ולא יבוש מהמלעיגים עליו, כי שויתתי ה' לנגדי תמיד.

"הגדתי היום"

זה מראה על קטני אמונה ברכות כ"ד, אבל כאן זה שונה, כי כמו שבקלות כשכואב מרימים קול כאב וצעקה ובכי, לבן גם כאן שזה ב"הגדה" שזה משקל נגד, גם נרים קול.

אבל כאן ב"הגדה" זה קול ששון שמחה, קול שירה והודיה, שזה לעומת זה ברא אלוקים, "ובחרת בחיים"!!

ויזכנו השם ללכת בדרכיו ושנקיים מצוותיו בשמחה, ושנשמיע ונשמע רק קול ששון ושמחה ובשורות טובות אמן ואמן.

"הגדתי היום" – ב

וכפי שמרחיב הספורנו "אף על פי שלא יהיה גדול בחכמה לא תחדל מלדבר עמו בכבוד, עד כדי כך שאתה תגיד לכהן "ה' אלהיך" שבלשון כזה מדברים רק לאנשי השם כמו למלכים ולנביאים, בכל זאת היות ואתה מביא לו את הבכורים כמתנה לבורא עולם שהוא בעל הקרקע, ראוי שתדבר עמו בזה דרך כבוד והכנעה.

ולמרות שיש כלל שממזר תלמיד חכם עדיף מכהן גדול עם הארץ, בכל זאת כאן לעניין ביכורים הכהן עדיף ממך – התלמיד חכם, וכאן עליך להתבטל ולבוא אליו בכבוד ומתוך הכנעה. וכשאתה תדבר אליו בהכנעה, תזכה שגם אתה תהיה כאנשי השם, ככתוב "ולקח הכהן והניחו לפני מזבח ה' אלקיך". וזו התשובה לשאלה הקודמת, שרק פעם אחת בשנה אנחנו אומרים הגדה כזו, שהיא הגדה מתוך התבטלות לזולת – לכהן שהוא משמש את בורא עולם. ואכן הגדה כזו מתוך הכנעה, לא קיימת כליל הסדר, ששם עלינו לשבת בהסבה כבני מלכים!!!

ונלמד מזה, שלמרות שמעלת עצמנו גדולה מהזולת שאנחנו מלאים והוא ריקן, בכל זאת במעלה שהזולת טוב יותר מאתנו, ואפילו אם המעלה הזו ייתכן שלא עבד עליה בכלל אלא קיבל אותה במתנה מבורא עולם, כמו כאן הכהן שירש מעלתו מאהרן בלי לעבוד על מעלה זו, בכל זאת עלינו להתבטל בפניו ולקבל ממנו כל מה שהוא יכול לקרב אותנו לבורא ולחבר אותנו לבורא עולם, כי בתחום הזה ובנקודה הזו הוא טוב מאתנו, ולכן ניתן לו את הכבוד ונצל את גדלותו הרוחנית הזו מתוך הכנעה והתבטלות.

ולכן גם אם אתה תלמיד חכם, אם ראית או שמעת אדם פשוט שדבריו נוגעים ללבך ומחזקים אותך, אל תשמע ליצר הרע שמסית אותך ואומר לך: מי הוא שיטיף לי מוסר??? אני ממנו בוודאי לא צריך לקחת מוסר!! ולא חסרים נימוקים שהיצר הרע מונע מאתנו לקבל את הטוב שיש לזולת לתרום לנו, ולמרות שיתכן שזה הטוב היחידי שיש בו, אבל כאמור עלינו לנצל ולהשתמש בכבוד ובהכנעה את הטוב הזה שיש בשני, ולא ניתן לגאווה להשתלט עלינו כאילו לשם שמים!!! ואם אכן נקבל ונלמד מהטוב שבכל האדם, מתוך הכנעה ונתינת כבוד, נזכה שנגדל מאוד ונהיה כ"אנשי השם" כמלך וכנביא, "מזבח ה' אלוקיך", ששם שחטת את גאוותך, ושם תגדל בשם ה' אמן.

והיה ביום אשר תעברו את הירדן וכתבת את כל דברי התורה בעברך

ונראה, שבתוך הירדן כתבו 70 לשון את התורה, שזה כמו קבלת התורה ב70 פנים לתורה בכל צורותיה, מתוך התפעלות מגדלות ה' ומתוך קידוש השם עצום שכל העולם ראו את גבורת השם בעמוד המים העצום שטיפס לגובה, וזוהי יראת הרוממות שזו יראה משובחת ונעלית.

וגם מתוך אהבה ושמחה עצומה מגודל הנס העצום, ומצד שני גם מתוך יראת העונש שבבת אחת יכול העמוד לקרוס עליהם ולשטוף אותם לאבדון,

ייתכן שלכן בשיא קדושת יום כיפור במנחה קוראים פרשת העריות, כי ביום כיפור עלינו להחדיר עמוק בתודעה, כן נכון אתה עכשיו בשיא הקדושה,

אבל נפילה מה"וחי בהם" זו נפילה עד לתחתית, שלא רק שתקיים את המצוות כעול וכנטל, אלא גם תחשק ותחטא

בהצלחה צדיקים וידידים, "אש קודש" לעבודת הבורא, בלי בושה!!! תתפללו בהתלהבות ובהתרגשות הלב, ובדמעות, ותתמסרו בלב שלם לתפילה, ואפילו אם תהיה היחיד בבית כנסת שככה מתפלל, אל תתרגש מזה ואל תתבייש, (ואם בניך יתביישו מזה, תעשה שאלת רב, אגב תסביר להם שבושה זה להתפרע במוצאי פסח לחטוף לחם רותח ולקבל כוויות בשפלות האדם, בין שזה מול הילדים - ובין שעוד ידובר באביך נכבדות!!!), כי אנחנו במלחמה על כל הקופה או בשמחה וחי בהם או שימות בהם, וזכרו שההלכה בתחילת השו"ע, ולא יבוש מהמלעיגים עליו, כי שויתתי ה' לנגדי תמיד.

אכן יש כאן בפרשה גם חלק מ"הגדה של פסח", כך שזה משקל טוב מול הקללות הקשות, בבחינת "נתתי לפניכם היום ברכה וקללה".

וייתכן שלכן כתוב "וענית ואמרת" ופרש"י: "לשון הרמת קול", והרי בתפילה אין עניין בהרמת קול ולהיפך

ויזכנו השם ללכת בדרכיו ושנקיים מצוותיו בשמחה, ושנשמיע ונשמע רק קול ששון ושמחה ובשורות טובות אמן ואמן.

הגדתי היום, וצריך לברר מה הכוונה והמשמעות ב"היום"??? **ורש"י** מפרש שרק פעם אחת בשנה, אבל קשה כי חלק גדול מדבריו בהבאת הביכורים הוא כבר אמר כליל הסדר בהגדה של פסח, ומה גם שמה שאומרים בהגדה "דיינו" כולל גם שבח שקרבנו לעבודתו והביאנו לארץ ישראל ונתן לנו בית המקדש, ואם כן זה פעמיים בשנה??? **ויתכן** שכוונת רש"י שפעם שבשנה שאומרים שבח והגדה, הכוונה היא שרק פעם אחת אומרים זאת ביום, ואילו הגדה של פסח כליל הסדר זה רק בלילה.

אבל עדיין צריך להבין למה חשוב לתורה להבליט את זה שרק פעם בשנה אומרים את זה ביום??? וכי איזו משמעות טמונה בכך שרק פעם אחת בשנה ביום אומרים זאת? **ונראה** שמלבד ההגדה יש כאן התבטלות לה' וביטול החשיבות העצמית שלנו, ולכן מודגש כאן להביא את הביכורים "אל הכהן אשר יהיה בימים ההם", וכפי שכתב רש"י "אין לך אלא כהן שבימיך, כמו שהוא".

ונלמד מזה, שלמרות שמעלת עצמנו גדולה מהזולת שאנחנו מלאים והוא ריקן, בכל זאת במעלה שהזולת טוב יותר מאתנו, ואפילו אם המעלה הזו ייתכן שלא עבד עליה בכלל אלא קיבל אותה במתנה מבורא עולם, כמו כאן הכהן שירש מעלתו מאהרן בלי לעבוד על מעלה זו, בכל זאת עלינו להתבטל בפניו ולקבל ממנו כל מה שהוא יכול לקרב אותנו לבורא ולחבר אותנו לבורא עולם, כי בתחום הזה ובנקודה הזו הוא טוב מאתנו, ולכן ניתן לו את הכבוד ונצל את גדלותו הרוחנית הזו מתוך הכנעה והתבטלות.

ולכן גם אם אתה תלמיד חכם, אם ראית או שמעת אדם פשוט שדבריו נוגעים ללבך ומחזקים אותך, אל תשמע ליצר הרע שמסית אותך ואומר לך: מי הוא שיטיף לי מוסר??? אני ממנו בוודאי לא צריך לקחת מוסר!! ולא חסרים נימוקים שהיצר הרע מונע מאתנו לקבל את הטוב שיש לזולת לתרום לנו, ולמרות שיתכן שזה הטוב היחידי שיש בו, אבל כאמור עלינו לנצל ולהשתמש בכבוד ובהכנעה את הטוב הזה שיש בשני, ולא ניתן לגאווה להשתלט עלינו כאילו לשם שמים!!! ואם אכן נקבל ונלמד מהטוב שבכל האדם, מתוך הכנעה ונתינת כבוד, נזכה שנגדל מאוד ונהיה כ"אנשי השם" כמלך וכנביא, "מזבח ה' אלוקיך", ששם שחטת את גאוותך, ושם תגדל בשם ה' אמן.

עם ישראל כתב פעמיים את התורה ב70 לשון בעברם את הירדן, פעם אחת תוך כדי שעברו את הירדן בחרבה, כי המים נעצרו ובמקום לרדת לים המלח הם טיפסו כלפי השמים עד גובה 300 מיל סוטה ל"ה שזה בערך 300 קילומטר, כיפין על גבי כיפין, ופעם נוספת בהר עיבל.

וראיתי שמקשים מדוע דווקא כתבו בתוך הירדן, וגם מדוע כתבו על הר עיבל ששם הקללה ולא על הר גריזים ששם הברכה?!

וטהר לבנו - כי תבוא

וזהו הדרך המושלמת, שנעבוד את בורא עולם מתוך אהבת הבורא יתברך ויראת רוממותו, אבל בו זמנית גם מתוך פחד העונש, ואילו בהר עיבל - הקללה, שם כביכול קיבלו את התורה וכתבו את התורה בדרגה הנמוכה ביותר, **ללמדנו**, שבכל אופן חייבים לעבוד את בורא עולם, אבל גם במצב ובדרך של גלות וקללה - גם כן חייבים לעבוד את בורא עולם.

והוא מתוך פחד העונש, ופחד הגלות שיהיו מפוזרים בין 70 לשון. **ולכן** שם כתבו שוב את התורה ב70 לשון כהכנה לגלות בכל העולם.

והוא מתוך פחד העונש, ופחד הגלות שיהיו מפוזרים בין 70 לשון. **ולכן** שם כתבו שוב את התורה ב70 לשון כהכנה לגלות בכל העולם.

והוא מתוך פחד העונש, ופחד הגלות שיהיו מפוזרים בין 70 לשון. **ולכן** שם כתבו שוב את התורה ב70 לשון כהכנה לגלות בכל העולם.

והוא מתוך פחד העונש, ופחד הגלות שיהיו מפוזרים בין 70 לשון. **ולכן** שם כתבו שוב את התורה ב70 לשון כהכנה לגלות בכל העולם.

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום

כהן עם הארץ בפשטות לא יצא חי מבית קודש הקדשים לא בשנה שעברה וגם לא יצא בעתיד, ואם כן הוא לא נכנס ויצא מקודש הקדשים והתפלל, וגם לא יזכה להתפלל את התפילה הקצרה, אז על מה יש להודות?? איזה הכרת הטוב יש כאן?? **אלא** התורה הקדושה מחנכת ומלמדת אותנו **שהכרת הטוב זה אפילו על רצון טוב!!** שעצם הדבר שהכהן הגדול לקח על עצמו את התפקיד להתפלל על הפרנסה של עם ישראל, אפילו שלא הספיק או לא יזכה לכך, בכל זאת עליך להכיר טובה!!

כתוב שתבוא אל הכהן גדול, ומקשים מהיכן לקח שמצוות ביכורים עניינו בכהן גדול?? וגם בהלכה לא מצאנו עניין זה, ובעצם מה אכן עניין כהן גדול לגבי ביכורים?? **וידידי** הרה"ג **שמעון מוזס שליט"א** שהעירני בעניין תירץ נפלא, שהרי כתוב ברש"י **"ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה"**, ומה המשמעות להגיד שאתה לא כפוי טובה עוד לפני ההגדה?? למה אי אפשר לשלב זאת ברצף הדיבור כשאומר ארמי אובד אבי??

תחמוק מהכרת הטוב בטענה, שהכהן חיפש שררה וכבוד ובכלל לא חשב על התפילה הקצרה ועל פרנסת ישראל, **דע** לך שזו עצת היצר שנהיה ונתנהג כאנשים רעי לב וצרי עין חלילה, אלא אדרבה, גם לכהן כזה נגיד תודה ולא נהיה כפויי טובה!!!

שנראה לתרץ שכאן הוא נותן הודאה מיוחדת לכהן גדול על אשר הכהן הגדול ביציאתו ביום הכיפורים כשהתפלל תפילה קצרה, התפלל שתהיה שנה מבורכת לחקלאות, וזה ההכרת הטוב לכהן הגדול ולהגיד לו בעת הבאת הביכורים שהוא לא כפוי טובה, עוד לפני שמודה לבורא עולם, כי זה רצון בורא עולם, שנכיר טובה לכהן גדול לפני ההגדה של ארמי אובד אבי.

כדברי החפץ חיים, שכתב שיש אנשים שמדברים לשון הרע על רב דרשן, שהוא מחפש כבוד או שכר על הדרשה ובלי הנאות אלו הוא לא היה דורש בציבור, ולכן זה לא לשם שמים ולא מגיע לו כבוד ולא תודה ולכן הם מתירים לזלזל בו!!

בפסוק זה כתוב **"אל הכהן אשר יהיה בימים ההם"**, וכפי שכתב רש"י **"אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא"**, וכפי שהרחיב הספורנו **"אף על פי שלא יהיה גדול בחכמה לא תחדל מלדבר עמו בכבוד"**. וכפי שהרחבנו קודם, **שלמרות** שיש כלל שממזר תלמיד חכם עדיף מכהן גדול עם הארץ, בכל זאת כאן לעניין ביכורים הוא עדיף ממך וכאן עליך להתבטל ולבוא אליו בכבוד ומתוך הכנעה.

החפץ חיים שזה שקר מוחלט ואסור לדבר על אותו דרשן חלילה, כי **בשעה שהוא דורש הוא עושה מלאכת שמים ולשם שמים**, למרות כל מה שנכתב קודם וגם אם זו האמת, ולכן חייבים לכבדו ולהקשיב ולהעריך את דרשתו בעין טובה ומתוך הכרת הטוב, ולא מתוך שנאת הבריות או גאוה המולבשת בלבושי מלחמות וקנאה לשם שמים כביכול.

כהן גדול כזה שהוא עם הארץ ולא ראוי לתפקיד, שהרי לכתחילה נפסק שכהן גדול צריך שיהיה גדול מכל אחיו הכהנים בנוי, בכת, בעושר ובחכמה, לכן

ממש מזהים, איך שהתורה מחייבת הכרת הטוב לאדם הפועל מתוך נגיעות עצמו, ואפילו שעדיין לא פעל עבורי, אלא עצם הדבר שרק חשב לפעול עבורי בהמשך, ולמרות רוב הסיכויים שלא יצליח להיטיב לי, בכל זאת התורה דורשת לא רק להכיר לו טובה על כך, אלא אפילו להקדים את התודה עבורו עוד לפני התודה לבורא עולם!!!! מבהיל על הרעיון עד כמה עלינו להכיר טובה!!! ובוודאי לא לזלזל בכבוד בן אדם חס ושלום!!! פשוט מזהים!!!

את ה' האמרת היום ללכת בדרכיו וה' האמירך היום להיות לו לעם סגלה ולשמר כל מצותיו

שכל יראת שמים שיש אצל יהודי זה עובר לגנאי המלך - מלכו של עולם, והמשמעות היא שה' שומר אותנו כשיש בנו יראת שמים בבית גנזיו, כי יראת השמים זה חלק מאתנו.

אומרת שאין לה' בגנזיו אלא אוצר של יראת שמים בלבד, ומבאר הגאון מווילנא שמלך שומר בכספתו הגנוזה את חפציו היקרי הערך, והיות והכל בידי שמים חוץ מיראת שמים לכן **יראת שמים יקר ערך** כביכול כלפי ה', ולכן רק זה נמצא באוצר ה'. **וע"פ** זה מבאר **"השואל ומשיב"** פסוק זה שבפרשתנו, שאנחנו **"סגולה"** ו"אוצר" ה' כאשר אנו שומעים בקולו ושומרים מצוותיו כי **יש בנו יראת שמים**, שזה אוצרו של ה'.

הרווח שלנו שאנחנו כביכול בבית גנזיו?? התשובה לכך, א. שאנחנו בחברה טובה יחד עם עוד יראת שמים של יהודים מכל העולם השמורים יחד בבית גנזיו של ה', וכשיש ציבור של יראת שמים זה עצמו נותן כוח להוסיף

וטהר לבנו - כי תבוא

אלא גם אצלנו בני האדם קיים מושג זה, כי כל מי שנמצא באוצר של בורא עולם – באוצר של יראת שמים הוא מתחבר יחד עם היראת שמים של הצדיקים, וזה מקדם אותו ביראת שמים ובקדושה, שמקבל התעוררות מיוחדת מכוחם, וממילא שייך שנקדש את הקב"ה כשם שמקדישים אותו המלאכים.

עם סגולה – המשך

אותו שוב בזלזול הוא פשוט התחצף ודחף את השוטר וליתר ביטחון גם סטר לשוטר, מיד עצרו אותו והניחו אותו במעצר עד למחרת שיעמוד בפני שופט, והוא בשמחה הסכים כי כך הוא מוגן בלילה בחצות מפני האיום, כי הוא בכספת בתחנת המשטרה.

אבל לא נשכח, שתפוח אחד רקוב מרקיב את כל התפוחים, לכן עלינו לשמר את עצמנו ביראת שמים ונהיה בבחינת מוסיף והולך, כי זה עלול להחליש את השאר, וגם רק כך אפשר להחזיק מעמד, כי בלי התחדשות יש רפיון וירידה. **וזה** לא אומר שאם אנחנו בבית גנזיו של בורא עולם כבר תמה עבודת ה' שלנו, אלא עלינו להמשיך להתאמץ, אבל יש לנו תוספת כוח כאמור ויותר סייעתא דשמיא להתעלות.

וישם בלבנו אהבתו ויראתו – המשך

עוד אפשר לתרץ, שאכן יראת שמים של פחד מעונש זה לא בידי שמים אלא בידי האדם, אבל בידי שמים זה יראת הרוממות שהיא מעל אהבת ה' יתברך, ולכן מבקשים **"אהבתו ויראתו"** שזו היראה הנעלית **"יראת הרוממות"**. וזה כמו ששמעו קול ה' במתן תורה, שהכניס בעם ישראל יראת ה', וזה כן היה בידי שמים, כי זה יראת הרוממות מעוצמתו יתברך, ולא מיראת העונש שאינו בידי שמים. **וראינו** מפרשים שהכל **בידי שמים חוץ מיראת שמים**, זה **עד שמבקשים** !!! אבל מי שמבקש יראת שמים ומתפלל ליראת שמים זה כן בידי שמים לתת לו - **מהאוצרות**.

והשיבך ה' מצרים באוניות בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה

מהטכנולוגיה אלא תבכה מרה, כי תיזכר באיזה דרך ניסית הלכת בדרך זו בעבר, **שאכן "לא תוסיף לראותה"**, כי את קרקעית הים לא תראה כמו שראית בעת קריעת ים סוף, אלא אתה תהיה מעל גלי הים, אבל מושפל מאוד מאוד!!!!

וזה ההיפך המוחלט מהליכתם בקרקעית הים אבל ביד רמה ובפיהם שירות ותשבחות, **ואכן** ראינו איך הנאצים הארורים השתמשו בפלאי הטכנולוגיה החדשניים ביותר בכדי להשמיד אותנו רח"ל, ועם ישראל בכה מרורות!!!!

ולכן שוב נשוב אליך בורא עולם, והראנו נפלאות ולא טכנולוגיה, כי לצערנו הטכנולוגיה הובילה אותנו לדרך אשר אתה אוסר עלינו ללכת, **אוי כמה נפלו וחזרו למצרים לערות הארץ למ"ט שערי טומאה בגלל הטכנולוגיה, אז אנא בורא עולם, אל תיתן לנו להיטמאות בפלאי הטכנולוגיה, אלא רק להתקרב אליך למרות כל פיתויי הטכנולוגיה אמן ואמן.**

והתמכרתם שם לאויבך לעבדים ושפחות ואין קונה - סיום הקללות

ונראה, שיש כאן נחמה עצומה בכך שאף 1 לא ירצה לקנות אותם לעבדים ושפחות, כי האדם ירגיש כ"כ מושפל ודחוי וכסמרטוט שאפילו בתור עבד אף אחד לא רוצה אותו ואף 1 לא סובל אותו כי הוא מאוס ומגעיל, ובשפל המדרגה כשהוא בתחתית שבתחתית הוא יתעורר ויזכר **שיש 1** שלמרות הכל לא נגעל ולא מואס בו.

ואז הוא בבכיות ובתחנונים יחזור לאבא, אבא איך עזבתי אותך!!!! **ועכשיו אני לבד לבד למטה למטה!!! אני כמו אבק ואני דחוי ומגעיל, אבל רק אתה אבא היחיד שאוהב אותי למרות הכל ומקבל אותי חזרה, וזה העידוד הגדול ביותר**

יראת שמים, אפילו בלי שנדע מאיפה בא לנו הכוח הזה, כי אנחנו כנמצאים בקבוצה קדושה שבו נמצאים גדולי וצדיקי הדור.

ובשבת שופטים בתפילת שחרית בברכת יוצר אור המתאר את שירת המלאכים, התבוננתי שלפי זה לא רק אצל המלאכים יש מושג של **"וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה"**.

כשאנחנו עם יראת שמים שעל כן אנו כביכול בבית גנזיו של בורא עולם, אנחנו גם מוגנים ושמורים יותר מפגעים ומזיקים בכל התחומים בין ברוחניות ובין בגשמיות.

ואמשיל זאת לאדם שקיבל מכתב אזהרה שבחצות ליל ראשון הוא ירצח, ואדם זה תחילה חשב שזה רק בדיחה עלובה, אבל התברר לו שעוד אנשים קיבלו מכתב כזה ואכן הם נרצחו בדיוק בזמן שהוזהרו על כך במכתב. **אדם** זה נכנס ללחץ מה עליו לעשות ולהגן על עצמו, וכשפנה למשטרה אמרו לו שהם לא יכולים להתייחס לאיום זה, ולא רצו להקשיב לבירורים שעשה אלא גירשו אותו מחוסר עניין לציבור. **ובראותו** שאין ברירה כי עוד כמה שעות מגיע זמן האיום ואין לו מענה מהמשטרה, עשה מעשה מטורף, הוא חזר לתחנת המשטרה וכשגירשו

ולפי זה מובן מדוע אנחנו מתפללים **"וישם בלבנו אהבתו ויראתו"** הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אז מה מקום יש לתפילה ליראת שמים???

ולפי הנ"ל זה מתורץ, שברגע שאנחנו כבר עם יראת שמים ואנחנו באוצרו של בורא עולם, בקבוצת יראי השמים, אנחנו מבקשים מהבורא יתברך יותר סייעתא דשמיא שאכן תשמר בנו היראת שמים, וגם שהשפעת הקבוצה של כל יראי השמים הנמצאים באוצר בבית גנזיו תשפיע עלינו עוד יותר להתעלות עוד ועוד ביראת שמים.

מה פשר הדבר שבורא עולם יחזיר אותנו למצרים **"באניות"??** עוד ראיתי מקשים שאיך הקב"ה יחטיא אותנו להחזיר אותנו למצרים, בדרך שאסור לנו ללכת???

וראינו מתרצים שאסור לחזור בדרך כפי שיצאו ממצרים, אבל באניה שזה דרך חדשה לגמרי אין איסור, אבל עדיין קשה שאם כן מה כוונת התורה כאן **"אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה"???** **ואולי** אנייה זה היה פלא טכנולוגי בזמנו, ואומר בורא עולם: ישתמשו להחזירך למצרים בפלא טכנולוגי, ואתה לא תתפעל

הרדב"ז תשובות ח"ב תש"ט כתב ששאלהו, שאלה המופיעה בזוהר, מדוע הקללות כאן מסתיימות בלי שום דברי תקווה. **ולעומת** זאת התוכחה שבפרשת בחוקותי מסתיימת בסיום של עידוד ונחמה ותקווה **"ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכולתם"??**

וטהר לבנו - כי תבוא

שנתעורר בעצמנו לשוב בתשובה שלימה, וזה סיוס מושלם לקללות שנחזור בתשובה מעצמנו מתוך אהבת הבורא יתברך אלינו ואנחנו אליו, כי אין לנו עוד אהבה מלבדו.

זזה כמו שכתוב בגמרא סנהדרין כ"ט שמאיימים על העדים שלא יעידו שקר, והגמרא מפרטת דברים קשים ומפחידים, והקלף האחרון החזק מכולם הוא שגם אצל מי ששכר אותך להעיד שקר אתה בזוי ודחוי גם בעיניו, וזה ממש מרתיע ומפחיד את האדם גם השפל, כי להיות דחוי לגמרי גם בשפל המדרגה לגמרי זה כבר יותר מידי גם לאדם רשע.

ובעצם זה היסוד שלכן בצרעת כשכולו הפך לנגע הוא טהור, כי אז הוא מזדעזע מעצמו שאין בו אפילו נקודה בריאה אחת אלא כולו חולה לגמרי!!! וכפי שהרחבתי בפרשת תזריע, וכמו כן ביארנו כך בפרשת מסעי את העניין של חייב גלות שתלוי במות הכהן הגדול אפילו כהן חדש שהתמנה לאחר הרצח, כי עליו היה להתפלל שכל הדיינים יפסקו לחובתו של ההורג, וכך היה מזדעזע שאפילו דין אחד לא ראה עליו נקודת זכות, וממילא הוא יזדעזע מעצמו ויחזור בתשובה מאליו.

גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת

והנה רש"י מהגמרא במועד קטן כ"ח כתב שנסמכה פטירת מרים לפרשת פרה אדומה, ללמדנו "שמיתת צדיקים מכפרת", וכתוב "מפני הרעה נאסף הצדיק", וקשה מיתת צדיקים כחורבן בית המקדש, ולכן זה נחשב לחולי ולמכה, ומצד שני זה גם מכפר על הדור, לכן כתוב "יעלם" לשון עליה, שכשיש כפרה יש עליה ברוחניות.

ולכן ממרים שנפטרה בלי שכתוב במפורש את סיבת פטירתה, וממנה למדנו "לפטירת צדיקים ברמז", זוהי המכה שלא כתובה בספר התורה הזאת, וזוהי מכה קשה כי לא יהיה מי שינחמנו ויעודדנו בימי הצער הקשים.

אבל נחמה גם יש בה, כי פטירת צדיקים מכפרת, ואולי זה יפחית את מנת סבל הגלות, וגם יגרום לחזרה בתשובה כי אין על מי לסמוך, כי אין צדיק בארץ, ורק עלינו עצמנו החובה להתעורר ולתקן מעשינו ולחזור לאבינו שבשמים!!!!

*והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה

נוראי לצדיקים!!! וכפי שתיאר זאת רבי עקיבא שקודם שהתחזק ולמד תורה הוא היה שונא תלמידי חכמים בשנאה איומה עד כי אמר "מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור".

ושנאה זו היא שנאה של עמי הארץ לתמידי חכמים, למרות שיכול להיות שהעם הארץ יהיה עם מידות טובות, שהרי יש אומרים שמעשה המפורסם על הפועל שלא קיבל משכורות ולימד זכות על מעבדו, היה זה רבי עקיבא כשהיה עם הארץ, ובכל זאת הייתה לו שנאה מחרידה ואיומה לתלמידי חכמים!!!

ועל תיעוב זה שמתעבים את התלמידי חכמים ולומדי התורה, יש את העונש של ההשפלה שהגויים מתעבים אותנו עד כדי כך שאף אחד לא רוצה לקנות עבד יהודי, וזו קללה מחרידה כי מחיר עבד יהודי יהיה זול מאוד כי אין לו ביקוש, ואם בסופו של דבר יבוא אחד ויקנה יהודי יהיה זה גוי עני ואביון שלהיות אצל גוי כזה עבד זה השפלות שבשפלות – הדיוטה התחתונה ממש!!!

ללמדנו, שחובה עלינו בכל מצב להעריך ולכבד תלמידי חכמים ולומדי תורה, וגם בקרב בני השיבות ולומדי התורה חובה עלינו להעריך ולכבד את אלו שמשקיעים יותר מאתנו ברוחניות, עד כדי שחזותם מוכחת עליהם שהם אנשים רוחניים יותר מאנו, וחס ושלום ואוי לנו אם נזלזל בהם ונבזם אפילו בלבנו פנימה, וכ"ש שלא נכנס במילות גנאי כחניוק וצו"לניק וכדומה שזה ממש מילות תיעוב, ואוי לנו מעוון תיעוב אנשי קודש מחפשי השלימות המשקיעים ברוחניות יותר מאתנו, אלא נכבדם באמת ונשתוקק להגיע לדרגתם שהרוחניות בחיינו יהיה העיקר ולא הטפל!!

מכה שלא כתובה בספר התורה

וקצת קשה על הסבר זה שהרי היה צדיק לגויים שהגן עליהם כפי שכתב רש"י על איוב שהגן על הכנענים יושבי הארץ כעץ, וזה מרומז בדברי משה רבינו למרגלים "היש בה עץ אם אין" בפרשת שלה? ואם כן שייך שבורא עולם יעניש את הגויים בהריגת צדיקהם? ובכלל הרי חייב שכל הקללות יתקיימו בגויים, ולפי הסבר זה יחסר

כתוב במדרש שהכוונה למיתת צדיקים, ופלא שרבים מהמפרשים עמדו עליו, איך נלמד מפסוק זה שהכוונה למיתת צדיקים??? וכי איך מרומז דבר זה מהפסוק???

וב"ה התחדש תשובה נפלאה, שהנה בפטירת מרים הנביאה במדבר כ' א' לא כתוב סיבת פטירתה ואי כניסתה לארץ ישראל, ואילו על פטירת משה ואהרן כתוב במפורש בפסוק סיבת פטירתם, שהיה בגין חטא מי מריבה, והנה מרים שנפטרה עוד קודם חטא מי מריבה בוודאי אין לה חלק בחטא זה של מי מריבה ולמה נגזר עליה מוות???

ובפרשת חוקת כתבתי תשובה על זה באריכות.

הכתב סופר מסביר שלמרות שכל אויב שמח מאוד לראות את שונאו מושפל ואין השפלה יותר מעבדות, בכל זאת שונאי ישראל לא ירצו את היהודים כעבדים, וכל כך למה? מסביר הכתב סופר על פי מה שכתב הרמב"ם באגרת תימן שהשנאה שהגויים שונאים אותנו היא שנאה פנימית היוקדת בהם בלי לדעת את סיבתה, אבל הסיבה האמתית היא כי רק לנו יש את התורה הקדושה – תורת אמת. **ושנאה** פנימית עצומה זו גוברת על רצון האויב לראות בהשפלת שונאו, כי השנאה הפנימית מביאה לידי גועל, שהם נגעלים מלראות יהודי!!!

ונראה להוסיף שיש כאן גם בחינת מידה כנגד מידה, כי יש חוטאים בעם ישראל שבמקום לאהוב את הצדיקים והקדושים ולהעריצם על מאמצם להגנת הדור וגבורתם לנצח את יצרים הרע, ולכבדם כראוי, הם נוהגים להיפך!! הם מתעבים את הצדיקים בשנאה תהומית ומחפשים כל דרך להזיק לצדיקים וללומדי התורה עד כדי אובדן השפיות ועד כדי הטבעת האונוייה יחד עם כל נוסעיו, העיקר שהצדיקים יסבלו ויצטערו, כי יש להם תיעוב

דרשו חז"ל במדרש שהכוונה למיתת צדיקים, ובספר בנין אריאל כתוב הסבר נפלא מדוע מיתת צדיקים לא נכתבה בקללות במפורש, כי כתוב דברים כ' ז' שהקב"ה יהפוך את הקללות וייתנם על ראש שונאינו, והיות ולא שייך בהם מיתת צדיקים לכן קללה זו לא נכתבה בתורה במפורש אלא ברמז.

וְטָהַר לְבָנוּ - כִּי תָבוֹא

לגויים עונש?? (ועיי לקמן מה שאכתוב על קללת "בתך נתונים לעם אחרי").

ואם תשאל הרי באוניות למצרים ליהודים כי ה' הבטיח להם שהם לא יחזרו למקום בו סבלו אבותם ולא יוסיפו לראות את מצרים עוד זה עונש ואילו לגויים לכאורה זה לא שייך? אבל פשוט נראה לתרץ שהקב"ה יקח את הגויים חזרה למקום אותו הם שונאים למקום ממנו הם ברחו.

לכן נראה לפרש שהרי מיתת צדיקים גורמת לשכחת התורה, וזה לא כתוב במפורש בתורה כי יש הבטחה שלא תישכח התורה לעולם, ולכן כל צמצום בלימוד התורה וכל דרגה של שכחת התורה קשה לבורא עולם לכתוב זאת במפורש בתורה הקדושה, ואולי עצם הדבר שלא נכתב מפורש זה מצמצם את הנפילה ואת גודל ההיקף של שכחת התורה, עכ"פ חיים בלי גדולי ישראל זה לחיות בחושך כאילו נחשבים יהודים אבל מנותקים מהאמת!!

ועל זה יבוא העונש לגויים שגם הם יחיו בעולם עם מחשבה שהם מאמינים בתורה הנכונה, אבל הם יטעו ויאמינו בתורה שקרית שלא כתובה בספר התורה הזאת!!! אבל מתי יתקיים קללה זו בגויים? אם תאמר לעתיד לבוא הרי לעתיד ידע כל פעול כי אתה פעלתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה!!!

ואנחנו שיש לנו תורת אמת וזוכים להתפלל להקב"ה השומע כל תפילתנו, נתחזק מאוד באמונה ובהתמדת התורה הקדושה שרק אנחנו זכינו בכל אלו, ונזכה להאיר לנו את חשכת הגלות, ובקרוי ממש נזכה לביאת משיח צדקנו ובנין בית המקדש.

הברית אשר צוה ה' את משה לכרות את בני ישראל מלבד הברית אשר כרת בחורב

הודו לה' זכיתי שחלק גדול ממאמר זה הראיתי למרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל ואמר פעמים שזה נכון.

אולי הכוונה בפסוק [לעיל כח טז] "אלה דברי הברית אשר צוה ה' לכרות את בני ישראל בארץ מואב, מלבד הברית אשר כרת עמם בחורב", לומר שהיה עוד הקרבת עולה וחציית הדם כפי שהיה במתן תורה.

אבל קשה שמרש"י משמע שהברית היא הקללות, והברית שהיה בחורב אין הכוונה לחצי הדם אלא לקללות שבפרשת בחוקת? ומשמע מרש"י שלא היה כאן שוב פעולת חציית דם העולה כפי שפירש הרמב"ן, וא"כ קשה על רש"י שמבאר כאן "לעוברך בברית" דרך העברה כדרך כורת בריית מחיצה מכאן ומכאן, ולכאורה לא היה כאן פעולה של חלוקה כלל לא בבהמות ולא בדם הבהמות? והנה כתוב ברש"י כאן בתחילת דבריו "לעברך" - להיות עובר בברית, ולא יתכן לפרשו כמו להעבירך אלא כמו לעשותכם אותם: ומבאר השפתי חכמים שכוונת רש"י שאתה בעצמך תהא עובר ולא על ידי אחרים.

ושוב משמע מפורש מרש"י כאן שיש כאן עניין של לעבור ממש עד כדי כך שמדייקים שלא יעבירו אתכם, ואם כן איפה היה כאן ברית של העברה מוחשית כביכול, ואם כרמב"ן שהיה שוב כפי הברית שהיה במתן תורה עם חצי הדם, הרי הוכחנו שרש"י לא פירש כן, אלא כברית הקללות שהיה בפרשת בחוקת? ועוד קשה מה טעם הוצרכו לעוד ברית ולא הספיק הברית שעשו בעת מתן תורה? ובעצם קשה שמפורש בפסוק שיש 2 עניינים יש ברית ויש קללות ככתוב "לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו אשר ה' אלקיך פָּרַת עִמָּךָ הַיּוֹם": וכדברי רבי יוסף בכור שור: בברית ה' אלקיך ובאלתו - שתקבל עליך הברית והאלה.

כתב רש"י "לכרות את בני ישראל" - שיקבלו עליהם את התורה באלה ובשבועה, מלבד הברית - קללות שבתורת כהנים (פרשת בחוקת) שנאמרו בסיני: **וקצת** פלא שההתייחסות לברית היא לקללות שפרשת כי תבוא וגם לקללות של פרשת בחוקת ולא כפשוטו לברית שעשה משה בעת נתינת התורה, ככתוב שמות כד' "ויקח מִשֶׁה חֲצִי הַדָּם וַיָּשֶׂם בְּאֲגָנֹת וְחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל הַמִּזְבֵּחַ: וַיִּקַּח סִפְרֵ הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹל אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע: וַיִּקַּח מִשֶׁה אֶת הַדָּם וַיִּזְרַק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דָם הַבְּרִית אֲשֶׁר פָּרַת ה' עִמָּכֶם עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה":

והנה שם כתב רש"י אגנות - שתי אגנות אחד לחצי דם עולה וא' לחצי דם שלמים להזות אותם על העם. ומכאן למדו רבותינו שנכנסו אבותינו לברית במילה וטבילה והזאת דמים שאין הזאה בלא טבילה:

ורש"י דברים כט' יא' בתחילת פרשת נצבים על הפסוק "לעברך בברית ה' אלקיך ובאלתו אשר ה' אלקיך פָּרַת עִמָּךָ הַיּוֹם: כתב "לעברך בברית" - דרך העברה כך היו כורת בריית עושין מחיצה מכאן ומחיצה מכאן ועוברים בנתיים כמו שנאמר "העגל אשר כרתו לשנים ויעברו בין בתריין": וצריך עיון איפה היה כאן בסוף 40 שנה ברית שעברו כדרך כורת בריית?!

והנה כתב הרמב"ן בפרשת נצבים - יתכן שכרת עמם עוד ברית כברית הראשונה אשר כרת אתם בהר סיני (שמות כד ה-ח), שהקריב עליהם עולה ולקח חצי הדם לזרוק על המזבח וחצי הדם זרק על העם, אבל לא הוצרך להזכיר זה, ואולי לאור דבריו, החלוקה של הדם לשניים זה דומה לחציית בהמה לשנים שיש שני חלקים. ולפי זה

וטהר לבנו - כי תבוא

לכפי שכתב רבי יוסף בכור שור "לעברך בברית" **כריתות ברית**, על שם שכורתים עגל לשנים, והוא "סימן כי כאשר יעבור על הברית ככה יכרת", כמו "ויקח שמואל טלה חלב אחד". "ויקח צמד בקר" וינתחהו - לאמר - אשר איננו יוצא אחרי שאול ואחר שמואל כה יעשה לבקרו".

ולכן הברכות והקללות הן בפרשת כי תבוא והן בפרשת בחוקתי **נחשבים ברית** או "דברי הברית", כי הם **תוכן 2 צדדי ההסכם לטוב ולרע**, אומנם **טכס** ופעולת הברית היא **בקבלת התורה בדם העולה** כמתואר, וכן מה שיעשו בני ישראל **בהר גריזים והר עיבל**.

ואכן גם בעת מתן תורה כאמור היה טכס של ברית על ידי חצי הדם, אבל תוכן ההסכם - הברית היה 2 צדדים לטוב ולרע, צד הטוב שאמר להם "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", וצד הרע שכתוב "תחת ההר" - שכפה עליהם הקב"ה **הר כגיגית** ואמר להם אם מקבלים עליכם את התורה מוטב ואם לא פה תהיה קבורתכם.

ויתכן עוד שהקללות שבפרשת בחוקתי ושבפרשת כי תבוא הם כביכול גם המשך של הכפה עליהם הר כגיגית.

ברית יצחק וברית יעקב - המשך מברית אברהם בברית בין הבתרים

ואם כן אצל יעקב שלפי דברי התרגומים הנ"ל **שבבית אל ה' כרת ברית עם יעקב**, ולכאורה לא מצאנו שם ברית, ומה שכתוב שם "וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש: (כא) **ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלקים**: (כב) והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יהיה בית אלקים וכל אשר תתן לי **עשר אעשרנו לך**" זה היה רק **נדר ולא ברית**, ועיי' שם במפרשים במהות נדר יעקב ותנאיו.

אלא גם כאן נסביר כדברי הרמב"ן לומר **שבו יתקיים הברית ובזרעו ולא בעשו**, וכפי שכתב רש"י שכשאמר הקב"ה ליעקב "כי לא אעזבך עד אשר עשיתי את אשר דברתי לך", פירש רש"י "דברתי לך" - לצרכך, ועליך מה שהבטחתי לאברהם על זרעו, לך הבטחתי ולא לעשו, שלא אמרתי לו כי יצחק יקרא לך זרע אלא כי ביצחק ולא כל יצחק, שהרי עם יעקב לא דיבר קודם לכן, ואם כן הברית שעשה הקב"ה עם אברהם נמשך וחל על יעקב, רק בבית אל הודיעו לו הקב"ה על כך ונשבע לו.

ולדאית בחזקוני בפרשת בחוקתי שכתב מדוע הזכיר בריתי יעקב תחילה ורק לאחר מכן בריתי יצחק ובריתי אברהם, ותירץ א. כי כל בניו היו צדיקים, ב. כי כל שנותיו היו בברית. ולכאורה קשה שהרי בתרגום מצאנו שבבית אל כרת ה' עמו ברית, ואין כאן כל שנותיו בברית?? **אלא** מכאן מוכח כפי שכתבתי בשם הרמב"ן שהברית הייתה רק אצל אברהם אבינו, ואכן רק אצל יעקב היא התקיימה בכל שנותיו כי כל זרעו היו צדיקים, ואילו אצל יצחק התקיים הברית רק לאחר שנוולד לו יעקב, כי על עשיו לא חל הברית, וכן אצל אברהם לא היו כל שנותיו בברית רק מזמן ברית בין הבתרים שהיה בגיל 75 לערך עיי' מה שכתבתי בעניין זה בפרשת לך לך.

וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב

סידורים וחומשים מתורגמים לרוסית, והרגשתי קצת מוזר איך אפשר להתפלל וללמוד תורה לא בלשון הקודש??

והחזקוני כותב כאן כמו ששנו רבותינו במסכת סוטה כל המצות האמורות בתורה נאמרו ונשנו ונשתלשו ובכל פעם שנאמרו נתנו כולם בברוך ובארור ולא הוזכר שנשנו ונשתלשו בברית?? **ואולי** אפשר לבאר שעצם חלוקת העם חצים בהר גריזים וחצים בהר עיבל כאשר הלוויים בין שני ההרים זה כמו העברה בברית בין 2 חצאי בהמות, ועם ישראל נצטוו בפרשת ראה על ידי משה לתת את הברכות והקללות בכניסתם לארץ ישראל על הר גריזים והר עיבל כמתואר קודם, וממילא **הסכמתם וקבלתם לבצע** את פעולת וטכס הברית **נחשבת** להם כבר מעכשיו **שעברו מעצמם בברית** עוד קודם כניסתם לארץ ישראל, ובפרט שכבר עשו בהר סיני בעת מתן תורה טכס ברית על ידי דם הקרבנות כנזכר קודם.

ונראה עוד שיש שני חלקים בברית א. הטכס והפעולה שמבטאת את הברית, כעין וכמו קניין שעושים פעולה שהיא ביטוי לגמירות דעת לקנות ולהעביר בעלות על חפץ או נכס כפי המסוכם ופרטי המכירה והקניין, ועושים זאת בצורה של הגבהה או משיכה או מסירה של החפץ וכדומה, ב. ויש את תוכן הברית שהוא **תוכן ההסכם**, ובדרך כלל הביטוי הוא שיש 2 צדדים כמו 2 חצאי בהמה, שכביכול בהסכם יש 2 צדדים לטוב ולרע, וכמו כן בתוכן ההסכם יש חיובי ושליילי/טוב ורע.

ומצאנו שחל ברית על פי העבר למרות שכרגע אין ברית, כי הנה כתוב בויקרא כו' מנ' בסוף הברכות והקללות שבפרשת בחוקתי "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור" וצריך לברר איפה היה ברית עם האבות??

והנה אברהם היה לו ברית עם ה' בברית בין הבתרים, ושם היה טכס ופעולה של שני חצאי בהמה וכמו כן היה שם תוכן טוב ורע, שמצד אחד עם ישראל יהיה בגלות אבל מצד שני בסופו של דבר עם ישראל יצא מהגלות ויזכו לארץ ישראל, אבל היכן מצאנו ברית אצל יצחק ואצל יעקב??

והתרגום יונתן ותרגום ירושלמי מסבירים שהברית עם יצחק היה בהר המוריה דהיינו בעת עקידת יצחק, ואילו הברית עם יעקב היה בבית אל.

ולכאורה בעקידת יצחק הקב"ה דיבר רק עם אברהם, ואיך נחשב זאת כברית עם יצחק?? אלא התשובה היא כביאור הרמב"ן שכשאמר הקב"ה ליצחק "והקימותי את השבועה אשר נשבעתי לאברהם אביך" בראשית כו' ג' כאן המשיך הקב"ה את השבועה שנשבע לאברהם אבינו בהר המוריה "כי ברך אברך וארבה ארבה את זרעך".

ומוסיף הרמב"ן שהברית הייתה רק אצל אברהם בברית בין הבתרים, רק על ידי השבועה שה' נשבע ליצחק וליעקב - שנשבע לכל אחד מהאבות בנפרד, בכך הראה את חיבתו להם ואת זכותם הגדולה, שבעיקרון גם היה כורת לכל אחד מהאבות ברית בנפרד כי זכות כל אחד מהם רב אפילו בנפרד, ולכן נחשב כאילו עשה עם כל אחד מהאבות בנפרד ברית - וכולם בעלי ברית לאלקים, אבל באמת התקיים בהם הברית שכרת ה' עם אברהם אבינו.

אחי היקר הרה"ג פסח ריינר שליט"א הזכירני מה שדרשתי לפני 22 שנה בבית כנסת של עולים מרוסיה באזור ב' באשדוד, ובזכותו נזכרתי בדברים, שראיתי שם

וְטָהַר לְבָבוֹ - כִּי תָבוֹא

עניינתי להם, שאכן ישנם משפטים ומושגים שנשמעים טוב יותר באידיש או בשפה אחרת ולא חסר דוגמאות, וראינו גם שבכל מדינה יש דרך לימוד וחשיבה לימודית שונה, כי עי' פנים לתורה, **ויתכן** הכל קשור 70 עמים ו 70 לשון ו 70 פנים לתורה וכאמור, ויתכן שמשנה רבינו בכתביה על האבנים ב 70 לשון חיזק את עניין וכוח עי' פנים לתורה לעי' לשון, ולמרות שלא זכרתי כל זאת בכל זאת אהבתי את חידוש זה שהזכיר לי אחי היקר שליט"א.

אבל ברוך ה' התחדש לי שם חידוש נפלא ומעודד שהם שמחו לשמוע זאת והרגישו יותר מחוברים לתורה ולעם ישראל למרות הניתוק הכפוי משך 70 שנות קומניזם.

ואכן דרשתי שם ושאלתי אותם, שכתוב בתורה בפרשתנו שמשנה רבינו כתב את התורה באר היטב, ורש"י מפרש שתרגם להם את התורה ב 70 לשון, ולכאורה קשה מה הקשר בין תרגום לבאר היטב?!

ללמדנו שאור התורה טמון בכל מקום ובכל זמן, ואדרבא דווקא במקום נידח או בזמן נידח תוכל לגלות פנים חדשות מתוך הע' פנים שלא היה ידוע קודם, כי זה התגלה לך דווקא במקום או בזמן הנידח, כי בורא עולם ברחמיו הגדולים נותן הזדמנויות רבות להצלחה.

**תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל

העוני ככתוב "וישמן ישורון ויבעט, שמנת עבית כשית ותשכח קל מחללך", בכל זאת בוודאי יש תביעה על שלא עובדים את ה' כשאין טרדות, וכדברי הרמב"ם שאי אפשר כמעט לעבוד את ה' מתוך חוסר וחולי וכו' לכן יש לאדם להתפלל לחיות מתוך הרחבת הדעת ובלי טרדות.

ובחדד רבנים בת"ת תורת אמת, אחד מהרבנים החשובים ציין מאמר של המשגיח רבי יחזקאל לוונשטיין זצ"ל שאדם חייב לחיות מתוך סיפוק עצמי ככה אפשר לעבוד את ה' ולהצליח, וזה ממש שימחני, כי כנראה זה כלול במצוות עבודת ה' בשמחה, שאדם שמוצא סיפוק מעצמו יש לו שמחה וחשק להשקיע כי הוא שווה ולא עוד סמרטוט בטל ומבוטל.

ואכן, ככה חיזוקתי אדם שבור שבכה לי שהוא נופל כל פעם בחטאים למרות שמקבל על עצמו לחזור בתשובה ולהפסיק לחטוא, וכך אמרתי לו, שמח שאיכפת לך, שמח שעכשיו אתה מתעורר ואתה אדם טוב קדימה תשמח ובכוח השמחה והסיפוק העצמי הטוב שבכך תתעלה ותצליח להחזיק מעמד אמן ואמן.

ובזה נפתרה לי חידה ששנים רבות התפלאתי איך בני עדות המזרח אומרים את הסליחות בשירים ומנגינות כל כך יפים וממש תענוג לשמוע את הסליחות בנוסח זה, והפלא הוא איך אפשר לשיר "חטאנו לפניך"??

אבל לפי הנכתב קודם הבנתי, שעמך בית ישראל שמחים שהם מתעוררים לבוא לבקש סליחה, שמחים עמך האוהבים אותך על שהם בניך המבקשים את סליחתך למרות שחטאו, הם לא ממשיכים בחטא אלא עוצרים ומבקשים סליחה, ובה מרגישים סיפוק ושמחה, ועל זה יש לשמוח, ובכוח השמחה להתחזק בכל חודש אלול כראוי ולהגיע לעבודת ה' מתוך שמחה וטוב לבב אמן ואמן.

והתמכרתם שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קנה

לוחמים מועטים שאינם צדיקים גמורים, שלמרות הוראת הכהן שיחזרו לביתם מי שחושש מעבירות שבידו בכל זאת הם אינם חוששים מעבירות שבידם למרות שיש בידם עבירות, אבל היות ורוב הלוחמים הינם צדיקים גמורים לכן הקב"ה נותן ליהודים לנצח, אך היות ובמשך חכמה כתוב שדין אשת יפת תואר זה רק במצב שאין שבוי יהודי אחד אצל האויב – ניצחון מושלם ליהודים, ומצב כזה יותר משמע שכל הלוחמים מעם ישראל הינם צדיקים גמורים, ולכן אף אחד מהם לא נשבה.

אבל עדיין אפשר לטעון שה' קובע את הניצחון המוחלט והמושלם על פי הרוב שמגינים גם על החלשים והרשעים הלוחמים יחד עמם, אך גם להסבר זה מצאנו שגדול הדור

יהודי יקר חסיד ותלמיד חכם עצום, פנה אלי וטען שטעיתי שהסבר שכתבתי שמוכח מהפסוק שחייבים לעבוד את ה' בשמחה, עד כדי כך שתמהתי והקשתי מדוע מקבלים עונש חמור כל כך בגלל שלא עובדים את ה' בשמחה, וטענתו שכוונת הפסוק לא "תחת" – בגלל, אלא "תחת" – במקום וכדברי התרגום "חלף", ועוד ראה לדבריו הביא מרש"י שכתב "מרוב כל" – בעוד שהיה לך כל טוב, דהיינו שהטענה שהיות ולא עבדנו את ה' במצב שהיה קל לנו לעבוד את ה' מתוך הרווחת הדעת לכן נסבול לחיות בלחץ ועבדות לאויב וכו'.

אבל ברבינו בחיי מפרש כדברי, וזה לשונו: תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה. יאשימנו הכתוב בעבדו ה' יתברך ולא הייתה העבודה בשמחה, לפי שחייב האדם על השמחה בהתעסקו במצוות, והשמחה במעשה המצוה, מצוה בפני עצמו, מלבד השכר שיש לו על המצוה יש לו שכר על השמחה, ועל כן יעניש למי שעובד עבודת המצוה בלי שמחה, כמו כן ברמב"ם לולב פ"ח הלכה טו' כתוב מפורש "השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שצוה בהן עבודה גדולה היא וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו שנאמר (דברים כ"ח) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב".

והבחנתי היטב בלשונו הקדוש של הרמב"ם שלא סיים "מרוב כל", ולענ"ד זה מכון, כי אכן התורה דורשת 2 דברים, א. לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב וכדברי הרמב"ם והרבנו בחיי שמכאן המקור שיש חובה לעבוד את ה' בשמחה, ב. ומלבד זה הקב"ה תובע את עם ישראל למה לא עבדו את ה' "מרוב כל" כשהיה שפע גשמיות והרווחת הדעת וכדברי רש"י שנאמרו כהסבר על מילים אלו בלבד.

ואכן יש תביעה למה לא עובדים את ה' מתוך הרווחת הדעת, וזאת למרות שניסיון העושר קשה יותר מניסיון

נפשטות הכוונה שנהיה מאוד מאוסים אצל השונים הגויים, וראיתי ולצערי שכחתי את המקור, שכנגד הקללה "אשה תארש ואיש אחר ישכבנה, בניך ובנותיך נתנים לעם" כנגד זה ולהיפך ה' יתן את פרשת אשת יפת תואר ככתוב "ושבית שביו: וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה", ואכן יש בסיס לרעיון זה מכך שכתוב בדברים כ' ז' שה' יהפוך את הקללות וייתנם על ראש שונאינו.

והסבר זה ממתק קצת את הקושי להסביר איך יתכן שצדיק שאינו חושש משיש לו עבירה העלולה לקטרג עליו כשיוצא למלחמה, בכל זאת יכשל בעבירה, וקצת דוחק לפרש שרוב הלוחמים הם צדיקים אבל יש בכל זאת

וְטָהַר לְבָנוּ - כִּי תָבוֹא

שאכן הצדיק שיצא למלחמה שאין בו עבירה בידו שיש לו לחשוש מפניה שחלילה וחס ידבק באשת יפת תואר, אלא שמקסימום יסתפק בכך שבא עליה ביאה ראשונה במלחמה או עכ"פ קודם ה-30 יום לדעות הראשונים הסוברים כך כפי שהרחבתי בפרשת כי תצא, ובכך כבר מתקיים ההיפך מהקללה של "אשה תארש וגו' ובנותיך נתונים לעם אחר".

– דוד המלך הצדיק נעים זמירות ישראל רגל רביעית במרכבה נכשל באשת יפת תואר?! אבל לפי ההסבר הקודם נראה שיש כאן כמו דחפו מלאך שמצאנו אצל יהודה ותמר ואצל דוד במעשה בת שבע, כי ה' רצה שיתהפכו הקללות.

ולפי זה אפשר שלכן כתוב כאן בקללות שלא יהיה קונה את עם ישראל בשבי מרוב מיאוס, כי הקב"ה לא רצה

בית תבנה ולא תשב בו כרם תטע ולא תחללנו: מה מאוד השפיל את היהודים בגלות:

מנחם ה' שההשפלה תיפסק, ולכן נכתב שם למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה, וגם בתפילה אומרים זאת שלא נחיה חיינו בחינם וסתם בלי להגיע ולהשיג את המטרות האמתיות של חיינו שזה האאכזבה הקשה מכולם, אלא נתעלה ונתקדש בתורה ובמצוות אמן ואמן.

בבניא ישעיה פרק סה' פסוק כא' כנ' כתוב שה' נשבע שבזמן הגאולה לא יגזלו הגויים את התבואה והיין, ופלא הדבר שהרי הגויים יהיו עבדים ונכנעים ומעצמם יתנו הכל מתנות ליהודים!! – אלא יתכן שזה מאוד הרגיז בגלות את היהודים וזה השפיל אותם עד לעפר, ולכן בזה

וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו מפניך

מצאנו שהתורה הקפידה לכנות ולהוסיף במשפחות השבטים את שם ה',

ככתוב בחומש במדבר כו' ה', "לחונך משפחת החנוכיי", וכתב רש"י לפיכך הטיל ה' שמו עליהם ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה לומר מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזהו הוא שמפורש ע"י דוד (תהלים קנב) **שבטי יה עדות לישראל.** השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכולם כתיב החנכי הפלואי אבל בימנה לא הוצרך לומר משפחת הימני לפי שהשם קבוע בו יו"ד בראש וה"א בסוף.

חשבתני בדרך דרש, שכל מי שנקרא יהודי יכול לזכות ששם ה' יקרא בשמו, אם יתנהג בענווה אמיתית, ובהכנעה מפני ה' יתברך, אזי כביכול השם יהודי הופך לשם הוי"ה, כי אם נוריד את ה' האחרונה ונניחה למטה בסוף הד', אזי זה הופך להוי"ה, ובאופן שיהודי הוא צדיק אמיתי ועניו אמיתי, שנפשי כעפר לכל תהיה, אזי כל עמי הארץ יראו את הקדושה הקורנת ממנו, ויראו מפניו, כי יקבלו מעניו צדיק זה יראת שמים.

ואולי זה מרומז בברכת יעקב "יהודה אתה יודך אחיך", שהיות ושם ה' יקרא על כל מי שמכונה יהודי המתנהג בענווה, על כן כל השבטים התלהבו בזכייה זו, ואכן

ייתכן, שאם נקפיד על סיום הפרשה הקודמת, שלא נדבר לשון הרע – שזה עיקר מצוות זכירת מרים, וגם זכירת מחיית עמלק שמקרר אותנו מקדושה, אזי נזכה א. שיתקיים בנו שכשנצא למלחמה על האויב הגדול היצר הרע, נזכה לנצחו – ונתנו ה' אלוֹקֵינוּ בידך – כתחילת הפרשה הקודמת. – ולכל הברכות הכתובות, שנבנה בית חדש, ושיהיה לנו שפע לתת מתנות עניים בשמחה, וגם נזכה לתחילת פרשתנו, שנזכה לבוא לארץ ישראל ולעלות לבית המקדש, והביא ביכורים ולשמוח ולהודות ולהלל להקב"ה על כל הטוב, שעשה עם אבותינו ועמנו בקרוב אמן ואמן.

יפתח ה' לך את אוצרו הטוב

המתים הוא כנגד דרך הטבע, וגם גבי גשמים פעמים רבות הם באים רק על ידי תפילה, ולכן הם מכונים "גבורות גשמים", כמובא בריטב"א ובמנורת המאור נר רביעי ב' ג' א', ובמאירי.

אומנם בגבורות אריה למהר"ל מפראג פרק נב' מסביר שהמכנה המשותף לכל השלושה זה הענקת חיים ובריאה חדשה, ולפי הסבר זה וכפי פשוטות לשון הגמרא כל יולדת לידתה היא על ידי המפתח של הקב"ה שפתח את רחמה, ומרחל נלמד שה' זכר העקרה והחליט שעכשיו הגיע הזמן שיפתח לה את רחמה כדרך שה' פותח את רחם כל יולדת.

והנה מוסיף המדרש, אמרו רבנן שגדולה ירידת גשמים שהיא שקולה כתחיית המתים, שנאמר וכו', ולפיכך קבעוה בברכת תחיית המתים, כי היא שקולה כנגדה, וא"ר אליעזר בן יעקב בשעה שהגשמים יורדים גם העסקים מתברכים שנאמר "לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך", וזה כתשובת רב יוחנן בגמרא, שפרנסה כלולה במפתח הגשמים.

ומוסיף המדרש רעיון נוסף בעניין גדולה ירידת גשמים ששקולה כתחיית המתים, כי בשניהם כתוב לשון "פתיחה", ולשון "יד" ולשון "שירה", והמדרש מביא את כל הפסוקים, ומספר המדרש רב יהודה בר יחזקאל

המדרש רבה ז' אות ו' שואל מה הכוונה יפתח?? א"ר יונתן (ובגמרא תענית ב' כתוב ר' יוחנן) 3 מפתחות בידו של הקב"ה ואין בריה שולטת עליהן לא מלאך ולא שרף, ואלו הן: מפתח של תחיית המתים, ומפתח של עקרות, ומפתח של גשמים, מפתח של תחיית המתים שנאמר (יחזקאל לו) "וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם", מפתח של עקרות שנא' (בראשית כט) "ויפתח את רחמה", ומפתח של גשמים שנאמר "יפתח ה' לך את אוצרו הטוב".

והנה בגמרא בתענית ב' כתוב אמר ר' יוחנן אמר ר' יוחנן: ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח. ואלו הן מפתח של גשמים, ומפתח של חיה, ומפתח של תחיית המתים, ובארץ ישראל אמרו גם מפתח של פרנסה ככתוב תהלים קמה' טז' "פותח את ידך", ור' יוחנן לא מנה מפתח פרנסה, כי בגשמים כלול פרנסה.

והנה יש לחקור האם כל חיה – יולדת צריכה מפתח שבידו של הקב"ה, או דווקא עקרה היא הזקוקה שהקב"ה יפתח עבורה את רחמה, ואכן הראיה מרחל שה' פתח את רחמה, אינה הוכחה לכל יולדת כי רחל הייתה עקרה.

והנה בספר העיקרים ד' ח' ובספר יפה תואר במדרש כאן, ביארו שדווקא בעקרה יש צורך במפתח מיוחד של הקב"ה, כי זה שינוי מצב מדרכי הטבע, כמו שתחיית

וְטָהַר לְבָנוּ - כִּי תָבוֹא

ואילו לידה זה נס שדרגתו כביכול נמצא באמצע, ולכן אם התורה משווה את הנס התדיר והמצוי של ירידת גשמים ופרנסה לתחיית המתים כל שכן שלידה של עקרה או כל לידה שווה הוא לעוצמת תחיית המתים.

ואם אכן כך, יתכן, שגם נלמד שיש מקום **לשיר ולהודות על לידת עקרה** כפי שמודים על תחיית המתים, וגם יתכן שזה עת רצון מיוחד שיתברך בו הפרנסה שאם בירידת גשמים יש עת רצון לשפע ברכה של פרנסה, **כל שכן בעת רצון נדיר של לידה, בוודאי זה זמן לשפע טוב בכל התחומים.**

או שיתכן שהיות וגשמים קשורים לפרנסה לכן כביכול נפתח כל פתחי הפרנסה, ואם כן **בלידה של עקרה יתכן שנפתחים כל פתחי העיכובים והחסימות** שיש לאדם, ואולי אדם שהוא **מעוכב שידוך זה עת רצון לבקש רחמים לשידוכו**, וכן על זה הדרך, ואם זה נכון הלוואי ובחורי ישראל ינצלו סגולה זו ושיזכו בשורות טובות.

ואכן בעת תחיית המתים נפתח שער סגור ביותר, ואז נפתחים כל השערים: שערי גאולה וישועה וכל הברכות כולם לעם ישראל לנצח נצחים, ובקרוב ממש אמן ואמן.

אלה יעמדו לברך את העם – אם החידוש אמיתי זה קלף מנצח לחיזוק ולזכות בדין

אומנם בכל האיסורים שיש כאן קללות, עליהם יש ברכה גם כשאין לו ניסיון, וזה מתנה מיוחד מהקב"ה שכל רגע ורגע למרות שאין ניסיונות נזכה לברכה על שלא עושים פסל, שרובם רוב אנשים ממילא לא עוברים כל חייהם, בזמננו גם ככה אין פסלים ועבודה זרה, ומי שאינו דיין ממילא לא מטה משפט, וגם כל איסורי גילוי העריות הכתובות כאן גם ככה רוב בני האדם אין להם תאוה לכך, ועליהם אדם יקבל שכר כשלא עבר עליהם כאילו קיימם לטובה.

ואכן גם אם נטען בסברה דחוקה שהברכה היא רק בסוף ימיו אם מעולם לא חטא בעבירה מרשימה זו, בכל זאת אכן רוב בני האדם לא חוטאים בעבירות אלו.

ומכך שהתורה כוללת בסוף קללה כללית למי שלא יקיים את כל דברי התורה כולה, **כדברי רש"י**, משמע שכל הקללות והברכות הקודמים הם פרטיים שכל אחד מהם בנפרד יש בו קללה וברכה, וממילא רוב בני האדם אכן יזכו לשכר גדול על רשימה זו, גם אם רק חלק מהרשימה הצליחו בהם כרצון הקב"ה.

וזה מלמד אותנו שהקב"ה מלא רחמים ורוצה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, ובדרך זו שהסברתי אם אכן נכון, זה מוכיח שהקב"ה הטה את כף הזכות לטובתנו גם בלי שנפעל וגם בלי התמודדות וניסיון, וכל זה מתוך רחמיו המרובים של הבורא יתברך שהוא אבינו האב הרחמן.

ואולי זה כוונת המדרש רבה בפרשת ראה, שכתוב בשם התנא רבי חגי, שבורא עולם נוהג אתנו **"לפנים משורת הדין"** בזה שאמר לנו **"ובחרת בחיים, ואולי הכוונה שהקב"ה כבר הטה את הכף לטובתנו ובחר לנו את הבחירה לבחור בחיים בעוצמה ובנקודת פתיחה בעוצמה גדולה יותר מהבחירה לעשות רע, וכפי שהסברנו קודם.**

ארבעים שנה במדבר לא בלו שלמתיכם מעליכם

למרות שהקב"ה יכול היה להמציא להם בגדים חדשים כל תקופה, כפי שהקב"ה זימן להם עם המן תכשיטים ובשמים לנשים.

בשעה שהיה רואה את **הגשמים יורדים היה מברך**: יתפאר ויתגדל ויתברך שמו של מי שאמר והיה העולם, שהוא ממנה אלף אלפים ורבי רבבות של מלאכים על כל טפה וטפה שיורדת, למה מכאן ועד הרקיע מהלך ת"ק שנה, והגשמים יורדים ואין טיפה מתערבת בחברתה.

ונפלאתי מאוד, לפי הרעיון האחרון של המדרש, מדוע **לא כתוב** ששווה פתיחת רחמה של עקרה או של כל יולדת **כתחיית המתים**, הרי בשניהם כתוב לשון **"פתח"!!** אבל יתכן שהיות ויש בו רק לשון אחת מתוך 3 לשונות השווים בגשמים ובתחיית המתים – פתח, יד, שירה, לכן לא הוקש לידה לתחיית המתים.

אבל עדיין קצת קשה, שהרי 3 המפתחות שבידי ה' בלבד כולל את מפתח הלידה, סימן שחשיבותו עצומה ביותר ומזה נלמד שהוקש ושווה הוא לעוצמת תחיית המתים??

אלא יתכן לתרץ בפשטות, שיש כאן 3 דרגות של ניסים, זה למעלה מזה, שהפחות מכולם זה מפתח גשמים, שהוא תדיר בעולם יותר מלידה וכל שכן יותר מלידה של עקרה, ועוד יותר תדיר מתחיית המתים שזה פעם אחת בעולם,

כתב רש"י: פתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה וגו' חזרו והפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה ואומרים ארור האיש אשר יעשה פסל וגו' וכן כולם עד ארור אשר לא יקים: - ע"פ משנה בסוטה לב'.

וקשה מאוד מדוע לא נכתבו הברכות בתורה, ורק הקללות נכתבו?? ובפשטות העיקר כאן זה איסורים לא לעשות, ועל עבירות שאסור לעשות באופן מובן וכאוטומטי יש עונש והזהרה שלא לעשות את העבירה.

ועל מצוות עשה שעלינו לקיימם, על זה מתאים יותר שכר על העשייה הטובה, ולכן התורה כתבה את העיקר שזה ההזהרה החמורה לא לעבור עבירות.

אבל ה' ברחמיו, רצה להטיב עמנו, שאם נימנע מלעשות רע נקבל שכר וברכה, על ההתאפקות, ולכן יש ברכות למי שלא יעשה פסל ולא רק עונש של ארור העושה פסל.

אומנם קשה עדיין, מדוע לא בחרה התורה לברך את עם ישראל על קיום מצווה עשה, ואותם תכתוב התורה במפורש כגון ברוך אשר יניח תפילין, ברוך אשר יכבד את הריו, כפי שנכתבו הקללות במפורט על עשיית עבירות שאסור לעשות אותם?

בפרט שמטרת מעמד הברכות והקללות בהר גריזים היה להמחיש את פרשת ראה נתתי לפניך היום ברכה וקללה חיים ומות ובחרת בחיים, וא"כ היה צורך להמחיש גם מצוות עשה מלבד מצוות לא תעשה, כי עשה זה טוב ולא תעשה זה רע, עבירה זה מוות ומצווה זה חיים??

אבל כאן התחדש חידוש עצום, שבדרך כלל אדם שנמנע מלעבור עבירה מקבל שכר רק כאשר בא ניסיון לעשות עבירה ובכל זאת התגבר ולא חטא אז זוהי הוא בשכר על שלא עבר עבירה, אבל כשאין לו ניסיון אז אין לו שכר על שלא עבר עבירה. **כמובא בקידושין לט'.**

במדרש רבה ז' יא' על הפסוק שלא בלו שמלותיכם, מפורט איך הם גדלו לפי מידת גופו שהשתנו וגם התנקו בנס וגם הנס איך הם התגהצו ואיך הם הריחו טוב,

וטהר לבנו - כי תבוא

הכתרים, אבל עדיין השאירו להם כביכול לפני משורת הדין, את הבגדים המיוחדים, **אולי** לכן על הבגדים לא העזו עם ישראל להתלונן, כי גם ככה זה לא היה מגיע להם לאחר שחטאו.

ואכן מהניסים המיוחדים שהיה להם בבגדים שעליהם, מזה יכלו ללמוד שהמן לא יתפוצץ להם בבטן כפי שהתלוננו, שהרי בגדים שהיו אמורים בדרך הטבע להתפוצץ עליהם כשגדלו בכל זאת הקב"ה ברחמיו דאג שהבגדים יתרחבו בנס ולא יתפוצצו להם, אז מה פתאום שהקב"ה יפוצץ את בטנם במן שאכלו.

אבל כשבן אדם רוצה להתלונן ולקטר הוא יקטר גם בלי היגיון ובלי צדק, אבל בדבר שנכו בו ובכל זאת התחשבו בהם לפני משורת הדין, דהיינו על הבגדים שלא נלקח מהם למרות חטא העגל, בזה לא העזו לקטר ולהתלונן שנמאס להם מאותו בגד כל הזמן, גם בזמן שהשכל לא פעל כביכול. **כי** היה להם הכרת הטוב עצומה שהבגדים לא נלקחו מהם למרות חטאם לעומת הכתרים שכן נלקחו מהם, וע"י בספרי וטהר לבנו בפרשת תרומה על נעלי תחש צבעוני לילדים, שגדל עמם.

המסות הגדולות

עם ישראל עם ישראל זכה להגיע לדבקות מושלמת מכל הלב לה' ולתורתו.

והדונמא החזקה היא מהמכות שלמרות שריסקו את המצרים, עד כדי כך שכל המכות נחרטו בגופם, בכל זאת המנוחה מהמכה שעזבה אותם אחרי שבוע ונתנה להם הפסקה של 23 ימים שלווים, היא מה שגרמה להם להתפתות להמשיך לחטוא ולא לשחרר את עם ישראל למרות העונש הקשה שנחרט בגופם.

כך גם עם ישראל, למרות כל הידיעה על עוצמת ה' ועוצמת התורה והמצוות, בכל זאת היצר שמפתה לחטוא והוא עצמו המקטרג וגם המעניש את האדם על חטאיו, בכל זאת שוב ושוב מפתה אדם לחזור ולחטוא למרות שהוא עצמו העניש את האדם על חטאו קודם.

ואתו יצר שפיתה את המצרים, גרם להם ישראל שלמרות כל הניסים העצומים ביציאת מצרים ונתינת התורה, וכל הניסים משך 40 שנה, בכל זאת היצר באטימות מחרידה מפתה להתעלם מהכל ולהמשיך לחטוא, ואולי כי טען להם הנה למרות שחטאתם לה' ב'10 ניסיונות בכל זאת הקב"ה משפיע לכם כל טוב במדבר.

98 קללות הם בגלל חוסר עבודת ה' בשמחה או מחוסר יראת ה'?

ועצום שאין מה שידמה לו, בכל זאת הוא בחר בנו, וכמה אהבה ושמחה נתן ידיעה זו בלבנו.

נכון מצד אחד יש יראה, שאיך יתכן לצער את ה' הגדול והנורא, אבל מצד שני היא הנותנת שמחה שבחר בנו לעם, וזה מרומז בסיום **פסוק נח'** "את ה' אלוקיך" שלמרות עוצמת גדלותו של ה' בכל זאת בחר בנו.

ומתוך 2 החלקים, יראת הרוממות והשמחה שבחר בנו מכל העמים, ושמח בעבודת ה' שלנו יצורי בשר, שני הדברים יחד אמורים לסייע להתחזק ולקיים את כל התורה, ולא להיכשל חלילה ולא להגיע למדרון רוחני שבגללם מקבלים 98 קללות רח"ל, **וכבר** כתבתי בפרשת עקב על הפסוק **"ועתה ישראל מה ה' שואל מעמך, כי אם ליראה"**, שהתכוון ליראת הרוממות שטען משה שקל מאוד להשיגה, ולמה עיי שם.

בכל זאת הקב"ה העדיף לא להחליף להם לבגדים חדשים ואחרים, אלא שבאותם בגדים שלבשו ישתמרו בשלמות במשך 40 שנה, על ידי כמה ניסים שונים, נס מיוחד לניקוי, ונס מיוחד לריח טוב, ונס מיוחד לגיהוץ, הכל בנס שונה, בכדי שנתפעל ונעריך את הנס המורכב.

כמו כן, היות ולפי המדרש הם היו הבגדים שמלאכי השרת הלבישו אותם במתן תורה, לכן הם לא נפרדו מהבגדים, ולכן הבגדים לא הוחלפו, ולכן גם חלו ניסים רבים בבגדים אלו.

ואגב מדרש זה מעורר נקודה למחשבה האם מלבד הכתרים שקיבלו עם ישראל כשאמרו נעשה ונשמע, הם קיבלו גם בגדים, ורק את הכתרים הסירו מעליהם לאחר חטא העגל אבל לא את הבגדים שקיבלו. **וזה** קצת מסביר למה התלוננו על המן שיתפוצץ בבטנם, אבל על הבגדים שלבשו כל הזמן אותו בגד ובכל זאת לא התלוננו על כך, ולמה לא?

ואולי בגלל שהבגדים היו מתנה שקיבלו במתן תורה יחד עם הכתרים, וכשחטאו נלקח מהם המתנות שהם

כתוב במדרש רבה ז' ט' - "המסות הגדולות אשר ראו עיניך", מהו המסות? עונה המדרש, שהמכות היו ממיסות את גופם של מצרים, מהו **"ואותות"** שהיו **נרשמות על גופם דם צפרדע** וכנים, **"והמופתים"** - שהיו **המכות מפתות אותם**, כיצד לשלושים יום הייתה באה המכה והייתה משמשת ז' ימים והלכה לה, והיו נחים 23 ימים בין מכה למכה, ולא היו חוזרים בתשובה לשחרר את עם ישראל, וזה מוכיח שהיו המכות מפתות אותם לא לחזור בתשובה.

ובמאמר מוסגר צריך להבין, אם נחרט בגופם שמות המכות, הרי ברור שאין זה יד המקרה אלא השגחה עליונה, אם כן מדוע המצרים תמיד בדקו האם גם היהודים סובלים מהכות, הרי ברור שזה לא טבע, וממילא זה עונש רק למצרים ולא ליהודים?

אבל הרעיון המרכזי כאן, שמשה רבינו טוען לעם ישראל שה' עשה לעיניכם בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו, מסות גדולות אשר ראו עיניך, והאותות והמופתים הגדולים ההם ראית, ובכל זאת לא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמוע מכל הלב ובדבקות מושלמת בה' ובתורתו עד היום הזה, ורק לאחר 40 שנה

התבוננתי בפסוקים והתקשתי מאוד, כי בפסוק מז' כתוב בסיבת הקללות **"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל"**,

אבל בהמשך **בפסוק נח'** כתוב סיבה אחרת **"אם לא תשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת הכתבים בספר הזה ליראה את השם הנכבד והנורא הזה את ה' אלקיך"**, שחוסר יראת ה' היא סיבת הקללות, ולכאורה זה סותר שהסיבה היא חוסר השמחה בעבודת ה'?

ונראה לתרץ, שהיראת ה' המופיעה בפסוק **נח' אינה מדברת על יראת העונש**, אלא על **יראת הרוממות** מעוצמת ה' הנכבד והנורא בכוחו, שזכינו שהבורא העצום הכל יכול בכל זאת בחר בנו שנהיה עמו, ואכן יראת הרוממות היא מידה עצומה של יראת ה', שבעצם היא עצמה גורמת לשמחה עצומה, שלמרות שהקב"ה הוא ענק

וטהר לבנו - כי תבוא

עשיתי כל אשר צויתני – שמחתי ושימחתי אחרים

זמן שמחה, ואולי השמחה היא כפי שמצאנו מפורש בפסוק, "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך".

והנה כתוב שאין שמחה אלא בבשר ויין פסחים קט', ואומנם עצם העלייה לרגל מפורש בפסוק שזה שמחה??

ואולי לשמוח בבשר ויין זה לא עצם האכילה, אלא אכילת השלמים בירושלים שבאה מתוך עליה רוחנית של התלהבות ושמחה של מצווה "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך", וגם מתוך מתנת עניים במקום קדוש.

וכך יש שמחה מושלמת מכל הכיוונים, שמחה ברוחניות ובגשמיות, וקידוש הגשמיות וכאמור קודם, וגם שמחה בשמחת האחרים מתוך טוב לב, ומתוך חסדים ומתנות לעניים, ויהודי מתרחב לבו בשמחת עניים.

כי תבוא – רמז לעבודת אלול וימים נוראים וסוכות ושמחת תורה

ומסיימים "שמעתי בקול ה' אלוקי עשיתי ככל אשר צויתני":

ונעצם זה משקף המלכת ה' עלינו גם מתוך חינו הגשמיים התחברנו לרוחניות ולהמלכת ה' עלינו כראוי, וזה גדלות מיוחדת שאפילו מתוך הגשמיות לא התקיים בנו וישמן ישורון ויבעט, אלא כפופים אנו בשלימות לציווי ה' כעבד הכפוף והנכנע לרבו.

ולאחר מכן בפרשה כתוב את כתיבת התורה על האבנים בכניסתם לארץ ישראל, שמכוח שנקבל עלינו להיות עבדי ה' נכתב ונחתם לחיים טובים, וגם מכוח התחזקות בתורה וקבלת עול מלכות שמים, נזכה להיות כתובים לטובה לפני ה' תמיד.

ולאחר מכן יש בפרשתנו את הברכות והקללות כאשר חצי עם על הר גריזים וחצי עם על הר עיבל, שחצי מהעם על הברכות וחצי מהעם על הקללות, וזה דומה למשקל של יום כיפור שבו נשקלים זכויותינו ועוונותינו, לברכה ולקללה רח"ל.

ובסוף הפרשה כתוב "ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואזניים לשמע עד היום הזה", שאם אדם מתחזק כל ימי אלול ומתעלה בראש השנה ויום כיפור, אזי הוא ישמח בחג הסוכות ובשמחת תורה, כי ירגיש כמו אדם חדש שיש בו לב לדעת ועיניים לראות ואוזניים לשמוע.

ואולי לכן חוגגים בסוף עבודת ימים נוראים וסוכות את שמחת תורה, כי לאחר העבודה הגדולה של ימים נוראים, בעבודת המלכוני עליכם של ראש השנה, ובעבודת אימת הדין של יום כיפור, ובעבודת שמחה של מצווה בסוכות, סוף סוף זוכים לשמוח באמת בתורה מתוך נקיות הדעת, מתוך לב מבין בטהרה, ועיין רואה את דברי התורה בקדושה וטהרה, ואזון שומעת דברי תורה בקדושה אמיתית, כך שאדם מחובק בתורה ודבוק בה כראוי, כאדם שדבוק ברבו ביתר שאת אחר 40 שנה שזכה לעמוד על דעת רבו.

מכה שלא כתובה בתורה

ימות, אבל מצד שני טמון בו גם עונש שהרי נכון שהאדם ניצול אבל בנו מת תחתיו, על כן אם אדם יתפלל לרחמים כמו שילוח הקן, עלול התפילה לגרום למיתת הבנים

כתב רש"י שהציווי הוא, ששמחתי ושמחתי אחרים כשעליתי לירושלים בעת ביעור המעשרות ובעת ויודי המעשרות בשנה השלישית משמיטה, והשאלה היא היכן בתורה כתוב שנצטוו על כך, לשמוח ולשמח?

וייתכן שהמקור לציווי הוא בביכורים שגם הוא בעת עליה לירושלים, שכתוב שם "ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלקיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך", ויתכן שזה לא דווקא במצוות ביכורים אלא בכל מצווה עליה לירושלים עם פירות ואולי גם עם קורבנות.

והנה השמחה ששימח אחרים בפשטות הוא בכך שנתן להם מתנות עניים, וכן שנתן מעשרות ללוי, ואילו השמחה לעצמו ולמשפחתו מה היא?

וראיתי בספר הכתב והקבלה שהכוונה לשמוח בבשר השלמים בירושלים, ויש מפורשים ע"פ הגמ' שהכוונה על

בדרך רמז אולי אפשר לתת דרש נאה לפרשה זו, ובדומה לרמז שכתבתי בפרשת כי תצא, שהמילה "כני" זה בגימטרייה 30 כנגד 30 ימי אלול, והמילה "תבוא" מרמזת כל חגי תשרי, בשני דרכים, "ת" תשרי, "ב" 2 ימי ראש השנה, וכן 2 ימי חג בתחילת סוכות ובסופו שזה שמחת תורה, "ו" מרמז על 6 ימי חול המועד של סוכות, "א" מרמז על יום כיפור שהוא יום אחד.

ובדרך דומה אפשר, "ת" רמז לשמחת תורה, "ב" רמז ל' ב' ימי ראש השנה, "ו" מרמז על 6 ימי חול המועד, "א" מרמז על יום כיפור ועל יום טוב ראשון של סוכות, כי שמחת תורה חג בפני עצמו הוא ואינו חלק מסוכות.

והתחזקתי לכתוב זאת, כי בדיוק היום (אלול פיג) ראיתי ברש"י ישן בשמות ג פסוק יח' על הפסוק "ושמעו לקולך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו ה' אלקי העבריים", שעמד על יתור היוד במילה "העבריים" – וכתב שיו"ד יתירה רמז לי' מכות, ומכוח זה אזרתי אומץ לרמז קצת בשם הפרשה שמכינה אותנו לימים נוראים, ובפרט שתוכן הפרשה מרמז על עבודת ימים נוראים.

שהנה הפרשה מתחילה במצוות ביכורים שאדם מתמסר לה' כראוי, שעולה לירושלים עם ביכורים להורות שהכל של בורא עולם, ולכן את הפירות הראשונים הטובים ביותר הוא נותן לה' יתברך, ואכן במעמד זה אומרים "ה' אלוקיך", כי הבאת הביכורים מבטא המלכת ה' עלינו, בהכרה שמאיתו הכל ושליו הכל.

וכן מתאים אמירת תמצית הגדה של פסח, שבו לומדים על השגחת ה' על עם ישראל ועל מלכותו שבכל משלה.

וגם מדובר בפרשה על מצוות ביעור המעשרות, ששילמנו כל חובותינו בתרומות ובמעשרות, "ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי": וגם לא חרגנו מכל דיני התורה שדרש מאתנו בקדושת פירות מעשר שני,

כתוב במדרש שזה מכוון למיתת הבנים, ואולי זה מוסבר לפי הנכתב בפרשה הקודמת על שילוח הקן, שהרחמים שיש במצוות שילוח הקן הוא: שהבן מת במקום שהאבא

וְטָהַר לְבָנוּ - כִּי תָבוֹא

ואם כן, מכה זו של מיתת הבנים, זה מכה שלא כתובה בספר התורה הזה, כי על פי הנסתר יש בו חסד עצום ביותר, שאין זה מכה גמורה, אלא יש בזה בחינת מתמלא ברחמים, רק עלינו להתפלל שלא נזדקק למיתת הבנים בכדי שנוכה לגן עדן, ולכן משתיקים אותו, וקיצרתי ובפרשת כי תצא הארכתי.

כי תבוא – רעיון מקיף על כל הפרשה, איזה פרשה זאת ברכה או קללה?

ואולי לדעת רש"י רק כאשר ידוע שכלל עם ישראל מקפיד כאותו יחיד בתרומות ומעשרות אזי יכול היחיד כביכול לדרוש מה' שיקיים הבטחתו, וצ"ע.

עוד קשה שבין מצוות ביכורים למצוות ביעור המעשרות כתוב (יא) **"ושמחת בכל הטוב אשר נתן לך ה' אלוקיך ולביתך אתה והלוי והגר אשר בקרבך"**: ומקשים הראשונים **ובעלי התוס'** מה שייד בביכורים בגר? ועונה **האבן עזרא** שזה מתחבר לפסוק הבא שהיא מצוות ביעור המעשרות, שגר עני יקבל מעשר עני וישמח עמך, כמו שלוי שמח במעשרות שמקבל, אבל עדיין קשה מדוע פסוק זה ששייך לוידי המעשרות נכתב לפני מצווה זו ובצמוד למצוות ביכורים שלא שייכת בה, ואולי כדאי להצמיד את המצוות של ביכורים למצוות ביעור ווידי המעשרות, שכביכול עניין אחד הם.

ויש לכאורה להוכיח כן מדברי רש"י, מהפסוק שלאחר ביעור המעשרות, שזה כביכול נושא חדש, שכתוב שם (טז) **"היום הזה ה' אלקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך"**, ופלא הרי מתן תורה היה לפני כ-40 שנה, ולכן כתב רש"י שבכל יום יהיו בעיניך חדשים כאילו בו ביום נצטוו עליהם:

ובהמשך על הכתוב **"ושמרת ועשית אותם"** פירש רש"י - בת קול מברכתו הבאת בכורים היום, תזכה שוב להביא לשנה הבאה:

ולכאורה הפסוק הקודם דיבר על ביעור ווידי המעשרות ולא על ביכורים, אלא משמע מרש"י שהכל מחובר יחד וכאמור קודם, ועי' **שפתי חכמים**.

אומנם עדיין צ"ע למה בהמשך הפסוקים שוב כתוב כמה פעמים **"היום"**, הרי לפי רש"י מה שנכתב היום זה ללמד שיראה בעינו כחדשים כאילו היום נתנה, וא"כ למה צריך להיכתב שוב ושוב היום, ככתוב בהמשך **"את ה' האמרת היום להיות לך לאלקים וללכת בדרכיו ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע בקולו"**: (יח) והי' האמריך **היום** להיות לו לעם סגלה כאשר דבר לך ולשמר כל מצותיו: (יט) ולתתך עליון על כל

תמורת הצלת האב רח"ל, ולכן משתיקים אותו שלא נגיע חלילה למצב נורא שכזה.

אבל בכל זאת המדרש אומר שבסוף הילדים שמתו צדיקים יזכו את הוריהם הרשעים לזכות להיות עמהם יחד בגן עדן, ולכן יש כאן גדר שה' **"מתמלא רחמים"**.

בפשטות אם פרשה קודמת היא **כי תצא למלחמה**, והפרשה שלנו היא **כי תבוא אל הארץ**, לכאורה משמעותה שבפרשתנו באת אל המנוחה ואל הנחלה לאחר כל המלחמות, ואולי אפילו לאחר מלחמת עמלק שנצטווינו בה בסיום פרשה קודמת שהיא מלחמה שעלינו לבצע כשנבוא אל הארץ ונכבוש אותה וננוח מכל אויבינו מסיבב.

ואכן פרשתנו מתחילה במצוות הבאת ביכורים שבה מצווה מיוחדת לספר על הצרות שהיו לעם מלבן הארמי וגלות מצרים ועכשיו ברוך ה' הכל טוב, ומוזים לה' מתוך הטובה, ואם כן **קשה מדוע בפרשתנו כתובים 98 קללות** קשות ומפחידות, שזה לכאורה **ההיפך מ"כי תבוא"** שזה **ההיפך מלהגיע אל המנוחה ואל הנחלה?** ואכן בנביא ישעיהו ותרי עשר מודגש שבגאולה העתידית נחזור לארץ ישראל בלי חשש שנגורש ממנה לגלות, אלא מנוחה שלימה וקבועה לנצח.

וכמו כן לכאורה קצת קשה מדוע לא מציינים במצוות הבאת הביכורים את מלחמת עמלק, ואת מלחמת סיחון ועוג, רק את לבן שרק חשב לאבד ולהשמיד את עם ישראל, ואת גלות מצרים?

וכמו כן קשה מה מיוחד להביא בפרשתנו את מצוות ביעור המעשרות בשנה השלישית, **והפלא** העצום שיש במצווה זו, שיהודי שהקפיד על כל תרומות ומעשרות כראוי ובקדושה הנכונה, מכריז ואומר **"שמעתי בקול ה' אלוקיי עשיתי ככל אשר צויתני: (טו) השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבתינו ארץ זבת חלב ודבש"**, ופלא שהיהודי כביכול מברך את **כלל עם ישראל** בזכות שהקפיד על תרומות ומעשרות כראוי, וזאת למרות שאינו כהן, יש בו כוח לברך בזכות הקפדה על קיום מצוות אלו של תרומות ומעשרות, וכי **מה מיוחד בהם שיש בקיומם זכות לברך את כלל עם ישראל** בזכות מצוות היחיד.

ואומנם ראיתי לשון רש"י שכתב **"עשינו" בלשון רבים**, ולא ככתוב בפסוק **"עשיתי"**, ומבאר רש"י שזה לא תפילה וברכה, אלא **דרישה**, וז"ל **"השקיפה ממעון קדשך"** - **עשינו מה שגזרת עלינו עשה אתה מה שעליך לעשות** שאמרת אם בחקותי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם".

וְטָהַר לְבָנוּ - כִּי תָבוֹא

מת היא מצווה חשובה מאוד, בכל זאת לא השתמש בפירות מעשר למת נגד ההלכה, ואדם שהקפיד אפילו יחיד לקיים "תורת חסד", יש בכוחו לדרוש מה' או לברך את כלל עם ישראל שה' יתן להם את הגאולה השלימה, וזה **מידה כנגד מידה**, כי הוא קיים הלכה וחסד באופן מושלם לא רק לעצמו אלא גם דאג לאחרים, לשמחם בתרומות ומעשרות, לכן יש בכוחו לדרוש ולבקש מה' גאולה לכלל עם ישראל כי גם יחיד זה דאג לכלל לשמחם בחסדו.

ולפי זה מובן מה שכתוב פסוקים על "היום" הזה שה' מצווח לקיים תורה ומצוות ותקיימם באופן מושלם, והיום אנחנו בחרנו בה' והיום ה' בחר בנו, ושמהיום נהיה עליון על כל הגויים ועם סגולה, **שזה מדבר על ביאת המשיח**, שאז נחזור בתשובה ונקבל על עצמנו לעבוד את ה' מכל הלב ולנצח נצחים, ואכן אז ה' יגדיל את כבוד עם ישראל בכל העולם לעיני כל העמים, כי אז עם ישראל יהיה עם סגולה מכל העמים.

וייתכן שטמון בזה עוד עניין, שהרי בימות המשיח כבר לא יהיה יצר הרע, אבל עצם הקבלה ביום שנחזור בתשובה בעת ביאת המשיח, וככתוב **"הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"**.

וכפרש"י שאלהו יבקש מאב שיחזיר בתשובה את בנו, וכן להיפך שהבן יחזיר בתשובה את אביו, וברגע שאדם חזר בתשובה אז לפני בא יום ה' הגדול והנורא, אזי כל המצוות שיקיים גם בלי ניסיון כי כבר לא יהיה יצר הרע, בכל זאת עצם הבחירה בעת ביאת המשיח לחזור בתשובה למרות שאז יש קושי לחזור בתשובה שהרי אליהו הנביא למרות שהתגלה צריך עזרת קרובי משפחה שידברו על לב משפחתם שלא ייפרדו לנצח חלילה, וממילא מאז ולנצח כל המצוות שיקיימו נחשב לזכותם למרות שאין ניסיון.

ואכן מצאנו כזאת **בישעיהו נד'** שמדבר על הגאולה העתידית **"בצדקה תכונני רחמי מעשק כי לא תיראי וממחתי כי לא תקרב אליך"** **ובמצודת דוד "בצדקה"** בעבור הצדקה/המצוות שתעשי תהיה נכונה בכל טובה. ובספר הושע ב' **כא'** כתב על הפסוק **"וארשתיד"** - אקח אותך להיות ארוסתי עד עולם ולא אמאס עוד בך. **"בצדק ובמשפט"** - בעבור הצדקה והמשפט שתעשו אז ובעבור החסד והרחמים שאעשה עמך, **כי הצדק והמשפט שתעשי לא יהיה כדאי להשפיע לך טובה מרובה כזאת** כי אין יצר הרע, **אבל אעשה עוד בחסד וברחמים: בקרוב אמנ.**

הגויים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדש לה' אלקיך **כאשר דיבר**".

ובעצם מה שכתוב **"כאשר דיבר"** כתב רש"י שהכוונה למה שאמר הקב"ה **"והייתם לי קדושים"**, ואילו **בראשונים** כתוב שהכוונה לפסוק של מתן תורה **"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"**: עכ"פ משמע ממה שכתוב **"כאשר דיבר"**, שכאן מתקיים הבטחת הקב"ה לעם ישראל, ולכאורה מה הכוונה כאן, הרי פרשה זו נכתבה בסוף 40 שנות מדבר קודם כניסתם לארץ ישראל? ומה שייכות קיום ההבטחה למצוות ביכורים וביעור המעשרות?? הרי לרש"י זה חיזוק כללי שתמיד יהיו בעיניך כחדשים כאילו היום נתנו?!

ולכן נראה לתרץ בדרך דרש, שהרי למרות כל הקללות מצאנו **בפרשת האזינו** שבה כתובים גם קללות שזה מכונה **"שירה"**, ולכאורה שירה זה דבר שמח ולא קללות נוראות, וכתבתי בהרחבה בפרשת האזינו ע"פ **הרמב"ן ואברבנאל** שזה נחשב שירה כי זה השפל שמובטח לנו שמהשפל בוודאי תהא גאולה שלימה בלי תנאי.

וייתכן שפרשת כי תבוא, מספר לנו את תהליך ואת סיבת ביאת המשיח המובטח בלי תנאי גם אם עם ישראל יהיו רשעים, וכפי שכתבתי באריכות על סולם יעקב שלא רצה לעלות, כי יעקב אבינו בחר בגלות שבזה יכופר לעם ישראל, ובזה יובטח הגאולה לעם ישראל לעתיד לבוא גם לרשעים, כי ה' ישלח את אליהו ואת המשיח להחזיר בתשובה את עם ישראל, ולכן פרשתנו שמדברת על הקללות, בעצם זה הסיבה שעם ישראל יתנקו במקום להישרף בגיהנום, ובכך יזכו לגאולה המובטחת.

ולכן מתחילה הפרשה במצוות ביכורים, כי לעתיד לבוא כל הקורבנות בטלים חוץ מקרבן תודה, שלעתיד לבוא חובה להכיר טובה להקב"ה, ולכן מזכירים רק את לבן ואת מצרים כי זה היה ההסכם של יעקב לסבול בעולם הזה בשביל תיקון עם ישראל בגאולה מובטחת לעתיד לבוא, ואולי צריך להודות על שהסכים ה' לגאול לא רק את צדיקי עם ישראל כרצון יעקב אבינו.

ועניין ביעור המעשרות והווידוי, זה בעצם כוח של יחיד להתפלל ולקרב את הגאולה השלימה מלבד הגלות שקיבל עליו יעקב אבינו, וזה ביחיד המקפיד בשלימות על תרומות ומעשרות במטרה גם לשמח אחרים - לוי וגר, ולא רק חסד מתוך לב רחום, אלא **"תורת חסד"**, שלמרות שקבורת

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום

טובה עוד לפני ההגדה?? וגם כמה כבר עולה פירות לעומת קרבן בהמה שלמים או עולה

כתוב ברש"י **"ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה"**, ומה המשמעות להגיד שאתה לא כפוי

וְטָהַר לְבָנוּ - כִּי תִבּוֹא

ועל זה בא פרשת כי תבוא שהוא ההיפך מכי תצא, ומכריזים בקול רם בעת הבאת הביכורים, שיש לי הכרת הטוב ואינני כפוי טובה.

ולפי זה מובן שדווקא בפרשה זו שאדם אומר ומכריז שאינו כפוי טובה, יש את הקללות המחרידות, ולכאורה לא מובן מדוע בפרשה שמתחילה במצווה מתוקה של הכרת הטוב, מדוע יש בסופה את 98 הקללות?

אלא שבאמת בקללות חוזרים על אותו רעיון של תחילת הפרשה, שכתוב שכל הקללות מגיעות "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל".

דהיינו מי שמקפיד על קיום תחילת הפרשה להכיר טובה ולא להיות כפוי טובה, לא אמור לחשוש מהקללות שבאות בגלל כפיות טובה.

אז עלינו לחדד בנו הכרת הטוב ולהזדעזע מכפיות טובה, וכך נצליח להתקרב לבורא יתברך ולזכות לכל הברכות, והקללות יהיו אך ורק על ראש שונאינו.

ולא נתן ה' לכם לב לדעת ועיניים לראות ואוזניים לשמוע עד היום הזה:

במתן תורה אמורים ישראל להיות כמלאכים לנצח בלי יצר הרע, ומה השתבש?

ולא מובן מה השתנה לטובה לאחר 40 שנה במדבר?

והנה מצאתי ברש"י עד היום הזה - שמעתי שאותו היום שנתן משה ספר התורה לבני לוי ככתוב בפרשת וילך "ויתנה אל הכהנים בני לוי" באו כל ישראל לפני משה ואמרו לו: משה רבינו אף אנו עמדנו בסיני וקבלנו את התורה וניתנה לנו, ולמה אתה משליט את בני שבטך עליה, ויאמרו לנו בעתיד לא לכם ניתנה לנו ניתנה, ושמח משה על הדבר, ועל זאת אמר להם בתחילת הפרשה קודם הקללות "היום הזה נהיית לעם", שהיום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום:

ונשאלת השאלה על רש"י מדוע רש"י לא כתב הסבר זה תכף בתחילת הפרשה, מדוע המתין לכתוב זאת בסיום הפרשה לאחר כל הקללות?

וכמו כן מה הקשר בין זה שגילו איכפתיות לתורה, ובמה מתבטא שעד היום לא היה להם דבקות וחפץ בה? ובעצם כתב רש"י "ולא נתן ה' לכם לב לדעת" - להכיר את חסדי הקב"ה ולידבק בו: וגם בזה צ"ע מה בדיוק החיבור בין אי הכרת חסדי ה' להידבק בה, וכי עד הסיפור עם הספר תורה עם ישראל שהיה בסוף שנת ה' 40 לא הכירו בחסדי ה'! הרי אמרו שירה על הים ועל הבר.

מכבשים וצאן עולה יקר פי כמה מפירות הביכורים, ולא מצאנו הכרזה והגדה בהבאת קרבן הבהמה?

אלא יתכן, שפרשה זו באה לתקן את הרושם של כפיות הטובה שמצאנו בפרשת כי תצא, ששם הקב"ה בחסדו העצום נתן ניצחון מושלם לעם ישראל שנלחמו במלחמת רשות במדינה מחוץ לארץ ישראל, וניצחו באופן מושלם בלי הרוג אחד ובלי יהודי אחד שבוי, ניצחון מעל הטבע בולט ומוחשי ממש.

ובמקום להתחזק באהבת ה' ולעבוד את ה' בהתחזקות מתוך הכרת הטוב והכרת עוצמת בורא עולם, במקום זה אדם יהודי מקבל אהבה זרה לשבויה גויה, וכביכול מאלץ את הקב"ה (כביכול נגד רצון האמיתי של בורא עולם) שיתיר לו את הגויה, שיקחנה בהיתר ולא באיסור.

המדרש רבה ז' (י) על הפסוק "ולא נתן ה' לכם לב לדעת", שואל מה הכוונה ולא נתן ה' לכם לב לדעת? א"ר יצחק שבשעה שעמדו ישראל על הר סיני ואמרו (שמות כד) "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" אמר הקב"ה (דברים ה) "מי יתן והיה לבבם זה להם", שמעו ישראל, ושתקו.

א"ר יהודה בן לוי משל למאלף נחשים מומחה לנחשים מסוכנים, שראה נחש עכנא אחת מסוכנת, אמר מי יוכל לאלף אותה? אמרו לו: וכי לא אתה המאלף? הרי אתה המומחה!!

כך כיון שאמר הקב"ה "מי יתן והיה לבבם זה להם", היה לעם ישראל לומר רבש"ע, אתה תן!! לפיכך אמר משה "ולא נתן ה' לכם לב לדעת".

ולכאורה יתכן שעם ישראל טעה ששתקו ולא ביקשו כי סברו שעליהם לעבוד את ה' מתוך ניסיונות ולא מתוך לב מתוקן בלי יצר הרע, ואולי כי לא רצו לקבל שכר מה' כנהמא דכיסופא, כמו מתוך תרומה, אלא לקבל שכר על עבודה מאומצת מתוך הכנעת היצר הרע.

אבל הקב"ה טוען שזה לא היה טענה מושלמת, ורק לאחר 40 שנות מדבר סוף סוף קיבלו לב לדעת, ובעצם לאחר 40 שנה תיקנו את מה שטענו במתן תורה שלא אמרו לה' תן לנו לב מתוקן לעבודת ה'.

ואולי לכן לאחר שנתיים וחצי של ויכוח החליטו בית שמאי ובית הלל שעדיף לאדם לא להיוולד לעולם של ניסיונות, כי נורא ואיום ומחריד לעבור על עבירה נגד בורא עולם ולצער חלילה.

אומנם דור דעה שביקשו לראות את מלכנו בורא עולם, זה היה אמור לגרום שיהיה **יראתם על פניהם לבלתי תחטאו**, שכל יהודי היה רואה את יראת השמים של חבירו והיה מתחזק ולא חוטא, ולכן לא ביקשו שה' יסיר מהם את היצר הרע.

אבל טעו, וכפי דברי המדרש בהמשך בהסבר השני ד"א מי יתן א"ר מאיר מי גדול הנגב או הנגנב? הוי אומר הנגנב גדול שהוא יודע שהוא נגנב ושותק, כך כתיב (תהלים עח) **"ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו"** והוא אומר **"מי יתן והיה לבבם זה"**, שכביכול גנבו דעת עליון כשאמרו נעשה ונשמע כאשר היה עמם פסל מיכה.

וייתכן שאכן מחשבת דור דעה שהיות וביקשו לראות את מלכנו אם כן לעולם לא יחטאו, אבל טעו שהיות ונשאר פתח אחד לעבודה זרה – פסל מיכה, זה גרם שבדורות הבאים נכשלו אז זה גם גרם שיראתם לא תהיה מושלמת למרות שראו את מלכנו ה' בורא עולם, כי זה פגם בדבקות בה' שיש פתח לרע שהשאירו פתוח, שאכן נוצל לרעה אפילו בדורו של משה שהערב רב בכפיות טובה עשו כישוף ונוצר עגל מטס של משה עלי שור שזה היה כוחו של פסל מיכה בעתיד.

ולכן בפרשתנו סוף סוף תיקנו חטאם זו, שדאגו לסגור פתחי עבירה לדורות הבאים, שנלחמו בדאגה כשמשה מסר את ספר התורה לשבט לוי שמא בגלל זה בדורות הבאים יהיה קלקול לעם ישראל.

וכמו כן כששמעו את כל ה98 קללות כתוב ברש"י בפרשת נצבים שעמדו כל עם ישראל בחרדות מי יעמוד בקללות הללו, ובעצם לא דאגו ולא נחרדו על עצמם כי היו צדיקים ולא חטאו כל ימי יהושע והזקנים, אלא חרדתם הייתה לדורות הבאים.

ואכן צירוף 2 הדאגות והאכפתיות לדורות הבאים, זה גרם שביום זה נהפכו לעם, כי מהות עם ישראל כפי שהתווה אברהם אבינו כעדות הבורא **"שיצווה את בניו אחריו ושמרו דרך ה'"**, ולכן רק כאן בסוף הפרשה אחרי כל הקללות כתב רש"י הסבר על היום הזה נהיית לעם שמתחבר יחד ללב לדעת אחר 40 שנה.

הלוואי ונזכה כבר לגאולה, כי כך נפסיק לצער את ה' בחטאים ח"ו, ובנתיים שנזכה לתשובה שלימה ולסגור פתחי עבירה.

וגם בתחילת ואתחנן כתוב **"ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום"** וזה היה חודשים לפני יום מסירת ספר התורה לבני לוי?

אלא יתכן שרש"י גם מתכוון לדברי המדרש הקודמים שה' בחסדו רצה במתן תורה לבטל את היצר הרע לגמרי אם עם ישראל יבקשו תן, כפי שכתוב על מתן תורה **"אני אמרתי אלוקים אתם ובני עליון כולכם"**, וכפי שכתב רש"י **תהילים פרק פב פסוק ו (ו) אלוקים אתם – מלאכים, כשנתתי לכם את התורה נתתיה לכם ע"מ שאין מלאך המוות שולט עוד בכם:**

ובעצם זה חסד אמיתי ומושלם, כי הסכנה לחטוא לבורא ולהכעיס בעבירות את בורא עולם זה נורא ומחריד ועדיף לאדם שלא יולד, כמובא **בגמרא עירובין יג' תנו רבנן שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכשיו שנברא יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו:**

ואומנם הקב"ה גומל חסדים טובים, וכפי ששמעתי שהכוונה שבורא עולם נותן לנו תחושה כאילו מגיע לנו גמול על מעשינו הטובים, שלא נתבייש בשכר (נהמא דכיסופא) כביכול מקבלי תרומות, אלא נרגיש שמגיע לנו שכר על עבודתנו הקשה, ובאמת כל המצוות זה רק חסד שרצה הבורא לזכות את ישראל ולפיכך הרבה להם תורה ומצוות.

אבל הקב"ה כשהציע לעם ישראל בעת מתן תורה שיפסיק היצר הרע, זה לא היה גורם שיקבלו שכר בבושה בלי עמל ויגיעה, כי הם כביכול נהנים ומקבלים שכר בזכות האבות הקדושים שהרי ה' הבטיח במתן תורה וכן ביג' מידות **שנוצר חסד לאלפי דורות**, וכפי שכתבתי עד הגאולה יש אולי 100 דורות, ואם כן **רוב רובו של דורות עם ישראל יולדו בימות המשיח** כאשר בכל יום יהיה הריון ולידה בו ביום.

והם נשמות חדשות, כי **עד ביאת המשיח כלו כל הנשמות שבגוף** – דהיינו נשמות שיחד עם הגוף צריכים לתקן עצמם, אלא יולדו נשמות חדשים לגמרי שיחיו בהנאה אין סופית גם בלי שהיה להם מעולם ניסיון של יצר הרע, ולא יהיה להם בושה בקבלת השכר האין סופי, כי הם ירגישו טוב בשכרם שקיבלו ירושה בזכות האבות הקדושים.

דברי גדולי ישראל על מעלת הספר "וטהר לבנו"

האמורים בספרך מתובלים בדברי חיזוק בענייני אמונה, ביטחון, ועבודת ה', ע"פ יסודות קדומים מרבותינו.

האדמו"ר מפטסבורג זצ"ל: וכבר איתמחי גברא, במכירי קא אמינא שהרה"ג הנ"ל מלקט סביבו בחורי ישראל קדושים פירות הנושרין ומסייע להם ומעודד באסיפות מרעים בחיזוק ועידוד ליישר דרכם ולהעלותם שוב על המסילה דרך המלך עם שאיפות לגדול בתורה ובעבודת השי"ת.

האדמו"ר ממעליץ שליט"א: והמטרה העיקרית היא חיזוקם בדברים שהרבה נכשלים בהם, ויש בהם תועלת רבה לחיזוק היהדות והקדושה, – וכעת ברצונו לצרפם לספר שלם עה"ת ויבואו רבים ליהנות ולהתחזק מפרי תורתו.

הגאון רבי משה זילברברג שליט"א: והרבה אלפים ממש לומדים העלון שלו ומתעלים מעלה מעלה, אשרי החכם שיזכה בכתר תורה הזה – והנני "עד" שהרבה נפשות נתקרבו מאוד מאוד ע"י הדברים הקדושים של "וטהר לבנו".

בד"ץ מחזיקי הדת דחסידי בעלזא: ורבים טובים ימצאו בו חפץ, ויתענגו מדבריו הנעימים ויהיו להם לתועלת.

הגאון הרב אלכסנדר הברפלד דומ"ץ בבד"ץ העדה החרדית: ורבים נהנו מאורו וגודו עצמם בתוספת שמירה ותוספת טהרה.

הרשל"צ הרב הראשי הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א: מאמר מוסר ודברי חיזוק נלהבים על כל פרשה ופרשה, דברים מתוקים מדבש ונופת צופים, מלאים תוכן ומחשבה המחזקים את האדם לעבודה תמה וטהורה להשי"ת, בלשון קלה וברורה השווה לכל נפש.

הסכמת האדמו"ר מקרלין שליט"א: שבספר יש חיזוק רב לשמירת התורה הקדושה ומצוותיה, והם יפעלו את מטרותם!!

הגאון רבי אשר זעלג וויס שליט"א: ובטוחני שכל המעיין בספר זה, יפיק ממנו תועלת גדולה.

מרן רה"י הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א ראש ישיבת סלבודקא: פירושים נחמדים ועמוקים על כל פרשה ופרשה מבוססים על היקף עצום של חז"לים וראשונים ואחרונים. בספר רואים היטב בפירושים את גאונותו, ובקיאותו בתורת ה', העצומה, יחד עם יגיעתו ועמילותו בתורה, גם יש בספר בכל פרשה ופרשה מוסרים נחמדים ומאד חשובים שקשורים עם החידושים שניכר מהם שיוצאים מלב מלא רגש של יר"ש עמוקה. וזה גופא שניכר שיוצא מלב מלא יראה גורם ההשפעה הגדולה שיש מדברי כת"ר שליט"א על הקוראים בבחינת דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב, הקב"ה יתן להמשיך עבודתו הכבירה לחזק האמונה ואהבת התורה ויר"ש של אחינו בני ישראל, ושיתן שהספר הזה המאוד תועלתו יתקבל באהבה אצל כל בני התורה.

ראש ישיבת חברון – הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א בספר ביאורים ורעיונות המחזקים מאוד את יסודות האמונה ויסודות ההשקפה ויסודות עבודת ה' בעבודה שבלב היא תפילה, ובשמירת הפה והלשון והראיה. ויש בספר רעיונות וחידושים המושכים את הלב ביסודות כל פרשה, והוא מיוחד מאוד בהיקפו ובאוצר הגדול שהוא מכיל, ומיוסד כולו על מקורות נאמנים, מדברי רבותינו שמפיהם אנו חיים, ומימיהם אנו שותים.

הגאון הגדול רבי משה דוד ליפקוביץ שליט"א: מלאים תוכן רב ועשיר בדברי חוכמה ומוסר המודיכים כל מבקש ה' ללכת בדרך העולה מעלה למשכיל, ובמיוחד שהדברים יוצאים מלב החרש טוב לעמו לקרב לבם של ישראל לבורא בטהרת הלב בעבודתו ית'.

הגאון רבי שמואל דוד הכהן גרוס – רב חסידי גור באשדוד: פרפראות יפות על הפרשה השוות לכל נפש.

ראש ישיבת ערלוי הגאון רבי אברהם שמואל בנימין סופר שליט"א: ספרך הנהדר והנכבד "וטהר לבנו" אשר תוכו רעוף אהבה, חידושים על התורה ועל מועדי השנה המתובלים בדברי חיזוק והדרכה נפלאים, לחזק לבות עם בני ישראל ולקרבת לתורה וליראת ה', והדברים גדלו וגם עשו פירות, ורבים נמשכים אחר הדברים לאמר מי יראנו טוב, ואין טוב אלא תורה, ובפרט שהדברים

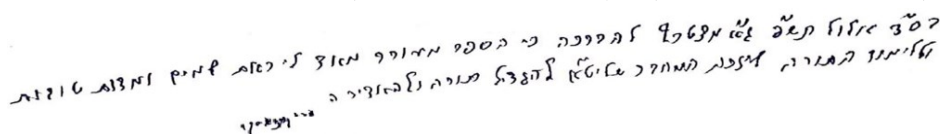
מרן הגאון הגדול רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל ראש ישיבת פונוביז':

שספר זה מבורך!! ומלא ברכה! ולא חסר בו כלום!! וחזר על זה בהתלהבות מספר פעמים!!

ועל כולנה הסכמת מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, שצירף חתימת ידו בהסכמה. ובקבלו את הספרים שר בהתלהבות על הספר "וטהר לבנו בתורתך".

ובשיא ימי הקורונה בחודש אלול תש"פ

זכיתי לאחר מספר חודשים שספרי היה אצל מרן שר התורה קיבלתי הסכמתו הכתובה על הסכמת מו"ר רבי משה הלל הירש שליט"א

בס"ד אלול תש"פ גם אני מצטרף להברכה, כי הספר מעורר מאוד ליראת שמים ומידות טובות ולימוד התורה, שיזכה המחבר שליט"א להגדיל תורה ולהאדירה

הדפסת "המהדורה החדשה – 7 כרכים" – נתראה 2 כרכים חסר 150 א"ל 5 כרכים הנוותרים

בראשית – מועדים, נתרמו בס"ד, נשאר 5 כרכים – שמות, ויקרא, במדבר, דברים, הגדה של פסח = כל כרך 30 אלף ₪.